

അദ്ധ്യായം 5. കേരളവും ചെന്നമിഴ് സാഹിത്യവും
കേരളസാഹിത്യചരിത്രം I
ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വര അയ്യർ

കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 1

ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വര അയ്യർ

(മലയാളം: സാഹിത്യചരിത്രം)

First published in print media 1953.

The electronic versions have been released under the provisions of [Creative Commons Attribution By Share Alike](#) license for free download and usage.

The electronic versions were generated from sources marked up in [L^AT_EX](#) in a computer running GNU/LINUX operating system. PDF was typeset using [LuaT_EX](#) from [T_EX Live](#) 2020. The base font used was traditional script of Rachana, contributed by KH Hussain, et al. and maintained by [Rachana Institute of Typography](#). The font used for Latin script was [Linux Libertine](#) developed by Philipp H. Poll.

The production infrastructure of [River Valley Technologies](#) has been made use of in the production of these digital editions.

Cover: [Shakuntala](#), (she looks back at her lover, pretending to remove a thorn from her foot), an oil painting by [Raja Ravi Varma](#). The image is taken from [Wikimedia Commons](#) and is gratefully acknowledged.

[Sayahna Foundation](#)

JWRA 34, Jagathy, Trivandrum, India 695014

URL: www.sayahna.org

ഉള്ളടക്കം

5	കേരളവും ചെന്തമിഴ് സാഹിത്യവും	1
1	ഐന്തിനെ	2
2	ചെന്തമിഴ് വ്യാകരണം	3
3	മൂന്നു സംഘങ്ങൾ	4
4	സംഘകൃതികൾ	5
5	പതിറ്റുപ്പുണ്ണ്	6
6	ചിലപ്പതികാരം	7
7	ഇതിവൃത്തം	8
8	വഞ്ചി—കണവായിൽ	9
9	ചിലപ്പതികാരത്തിന്റെ കാലം	10
10	സംഘകൃതികളും ആര്യസംസ്കാരവും	11
11	അയ്യനരിതനാർ	12
12	ശൈവസമയത്തിന്റെ അഭ്യുത്ഥാനം	13
13	ചേരമാൻപെരുമാൾ നായനാർ	14
14	വേണാട്ടുകൾ	15
15	ശ്രീവൈഷ്ണവമതത്തിന്റെ അഭ്യുത്ഥാനം	16
16	കലശേഖര ആഴ്വാർ	17
17	പാടൽപെറ്റ കേരളക്ഷേത്രങ്ങൾ	18
18	പശ്ചാൽകാലത്തെ ചരിത്രം	19

— 5 —

കേരളവും ചെന്തമിഴ് സാഹിത്യവും

1 ഐന്തിനെ

ദ്രാവിഡരും ആര്യന്മാരും ഭിന്നവർഗ്ഗന്മാരായിരുന്നതു കൊണ്ടു പുരാതനകാലത്തു അവരുടെ ആചാരങ്ങളും സംസ്കാരങ്ങളും ഭേദിച്ചിരുന്നതിൽ ആശ്ചര്യപ്പെടുവാനില്ല. ദ്രാവിഡർ ഭൂസ്ഥിതിയെ ആസ്പദമാക്കി അവരുടെ (തിനെ) നാട്ടിനെ കുറിഞ്ചി, മുല്ലൈ, മരുതം, നെയ്തൽ എന്നിങ്ങനെ നാലിനമായി വിഭജിക്കുകയും പിന്നീടു അതിൽ പാലൈ എന്നൊരു വകപ്പുകൂടി ചേർക്കുകയും ചെയ്തു. അങ്ങനെയുള്ള പഞ്ചഖണ്ഡങ്ങളിൽ കുറിഞ്ചി മലമ്പ്രദേശവും, പാല ജലദുർഭിക്ഷമുള്ള മണൽക്കാടും, മുല്ല കുന്നിനും താഴ്വരയ്ക്കും ഇടയ്ക്കുള്ള വൃക്ഷനിബിഡമായ സ്ഥലവും, മരുതം നദികൾ പരന്നു പ്രവഹിക്കുന്ന സമതലവും, നെയ്തൽ സമുദ്രതീരവും ആയിരുന്നു. ഈ ഭൂമികളിൽ താമസിച്ചിരുന്നവർ യഥാക്രമം കുറവരെന്നും, മറവരെന്നും, ഇടയരെന്നും, (വെള്ളാളർ) ഉഴവരെന്നും, (പരവർ) പരതവരെന്നും ഉള്ള പേരുകളാൽ അറിയപ്പെട്ടുവന്നു. ആദ്യം കുറിഞ്ചിയിലും ഒടുവിൽ മരുതത്തിലുമാണ് ജനങ്ങൾ വസിച്ചു തുടങ്ങിയത്. കുറവരുടെ ദൈവം (സുബ്രഹ്മണ്യൻ) മുരുകനും, പാലയിലേതു (കാളി) കൊറ്റവെയും, മുല്ലയിലേതു (ശ്രീകൃഷ്ണൻ) മായോനും, മരുതത്തിലേതു ഇന്ദ്രനും, നെയ്തലിലേതു വരണനുമായിരുന്നു എന്നാണ് സംഘഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ നിന്ന് അറിയുന്നത്. ദ്രാവിഡർക്ക് ആര്യന്മാരുമായുള്ള സമ്പർക്കത്തിനു മുൻപുള്ള ദേവതകൾ ഏതായിരുന്നു എന്നു കണ്ടുപിടിക്കുവാനോ ആ ദേവതകളിൽ ഏതെല്ലാം ആര്യന്മാർ നവീകരിച്ചു എന്നു പരിച്ഛേദിക്കുവാനോ സാധിക്കുന്നതല്ല. എന്നാൽ പൗരാണികകാലത്തിലെ ഹിന്ദുമതത്തിൽ ദ്രാവിഡമതത്തിന്റെ ചില അംശങ്ങൾ സംക്രമിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതു നിസ്സംശയമാണ്. മുരുകൻ, കൊറ്റവൈ, അയനാർ (ശാസ്താവ്) മുതലായ ദേവതകൾ ആകൂട്ടത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. ദ്രാവിഡർക്ക് അകം അഥവാ ഗാർഹികം, പുറം അഥവാ സാമുദായികം എന്നിങ്ങനെ രണ്ടിനത്തിൽപ്പെട്ട സാഹിത്യമേ ആദ്യകാലത്തു ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. ശൃങ്ഗാരവും വീരവുമാണ് യഥാക്രമം ആ സാഹിത്യത്തിലെ അങ്ഗികളായ രസങ്ങൾ. അയോഗവീരഹത്തെ കുറിഞ്ചിപ്പാട്ടിലും; ഗാർഹസ്ഥ്യത്തെ മരുതപ്പാട്ടിലും, വിവാഹാനന്തരമുള്ള സ്വല്പകാലവീരഹത്തെ മുല്ലപ്പാട്ടിലും, കതിപയ കാലവീരഹത്തെ നെയ്തൽപ്പാട്ടിലും, ദീർഘകാലവീരഹത്തെ പാലപ്പാട്ടിലും വർണ്ണിച്ചുവന്നു. അവയെ മൊത്തത്തിൽ അകത്തിനെ (തിണ എന്നാൽ ദേശത്തിനു പുറമേ കവനസമ്പ്രദായമെന്നർത്ഥം) എന്നു പറയും. പുറത്തിണയിൽ രാജാക്കന്മാരുടെ പരാക്രമത്തേയും യുദ്ധങ്ങളേയും പറ്റിയാണ് പ്രധാനമായി പ്രതിപാദിച്ചിരുന്നത്. പശ്ചാൽകാലത്തിൽ അകമെന്നതിനു കാമമെന്നും പുറമെന്നതിനു ധർമ്മാർത്ഥങ്ങളെന്നും അർത്ഥം കല്പിച്ച് അവയിൽ ആര്യന്മാരുടെ ത്രിവർഗ്ഗത്തെ മുപ്പാൽ എന്ന പേരിൽ ദ്രാവിഡവൈയാകരണന്മാർ സംക്രമിപ്പിച്ചു. തുറിയ പുരുഷാർത്ഥമായ മോക്ഷത്തെ പുരാതന ദ്രാവിഡർ അത്ര കാര്യമായി കരുതിയിരുന്നില്ല; എന്നാൽ പിന്നീടു ത്രിവർഗ്ഗത്തിനു പൊരുളെന്നും മോക്ഷത്തിനു വീടെന്നും പേർ നല്കി വീടിന് അതർഹിക്കുന്ന പ്രാധാന്യം അവർ അനുവദിച്ചു.

2 ചെന്തമിഴ് വ്യാകരണം

ചെന്തമിഴ് സാഹിത്യത്തെ മൊത്തത്തിൽ മുത്തമിഴെന്ന് പറഞ്ഞുവന്നു എന്നും ഇയൽ (കവിത) ഇച്ചൈ (ഗാനം) നാടകം ഈ മൂന്നുമായിരുന്നു അതിന്റെ ഉൾപ്പിരിവുകളെ ന്നും മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അഗസ്ത്യം, തൊൽകാപ്പിയം മുതലായ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഇയറ്റമിഴിനുള്ള വ്യാകരണങ്ങളാകുന്നു. അത്തരത്തിലുള്ള കൃതികളിൽ പിൽക്കാലത്ത് ആചാര്യന്മാർ എഴുത്ത്, ചൊല്ല്, പൊരുൾ, യാപ്പ്, അണി ഈ അഞ്ചു വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിച്ചു തുടങ്ങി. എഴുത്ത് എന്ന ഇനത്തിൽ പദങ്ങളുടെ നിരക്കു മൊഴികെ സാധാരണമായി വ്യാകരണശാസ്ത്രത്തിനു വിഷയിഭവിക്കുന്ന എല്ലാ അംശങ്ങളും ഉൾപ്പെടും. ചൊല്ലിൽ നിരക്കുവും, പൊരുളിൽ കാവ്യാർത്ഥവും, യാപ്പിൽ വൃത്തവും, അണിയിൽ അലങ്കാരവുമാണ് പ്രമേയം. ഇവയിൽ ആദ്യത്തെ മൂന്നിലക്കണങ്ങളെ മാത്രമാണ് തൊൽകാപ്പിയം സ്പർശിക്കുന്നത്. പൊരുളെന്നൊരു വിഷയം ഐന്ദ്രവ്യാകരണത്തിലും മറ്റുമില്ലാത്തതിനാൽ അതിനെപ്പറ്റി തൊൽകാപ്പിയർക്ക് പ്രത്യേകമായി പരാമർശിക്കേണ്ടിവന്നു. പിന്നീടാണ് യാപ്പുകൂടി വ്യാകരണങ്ങളിൽ പ്രതിപാദ്യമായിത്തീർന്നത് എന്നു നാം ഇറയെനാരകപ്പൊരുൾ (കളവിയൽ) എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽനിന്ന് അറിയുന്നു. അലങ്കാരശാസ്ത്രത്തെപ്പറ്റി ദ്രാവിഡർക്കു പറയത്തക്ക ജ്ഞാനമൊന്നുമില്ലായിരുന്നു. അതു മുഴുവൻ ആര്യന്മാരിൽ നിന്നുതന്നെയാണ് അവർക്ക് ലഭിച്ചത്. തൊൽകാപ്പിയർ പൊരുളധികാരത്തിൽ ഉപമയെ മാത്രമേ അർത്ഥാലങ്കാരമായി ഗ്രഹിക്കുന്നുള്ളൂ. കാവ്യാദർശത്തിന്റെ ദ്രാവിഡാനുവാദമായ ദണ്ഡിയലങ്കാരം വളരെക്കാലം കഴിഞ്ഞതിനുമേൽ ക്രി. പി. പന്ത്രണ്ടാംശതകത്തിൽ തമിഴർക്കു ലഭിച്ച ആദ്യത്തെ അലങ്കാരഗ്രന്ഥമാകുന്നു.

3 മൂന്നു സംഘങ്ങൾ

ക്രി. മു. നാലാംശതകത്തോടുകൂടി ദക്ഷിണദ്രാവിഡത്തിൽ ചെന്തമിഴ് സാഹിത്യം ആവിർഭവിച്ചു എന്നു മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. പാണ്ഡ്യന്മാർ ഈ സാഹിത്യത്തിന്റെ അഭിവൃദ്ധിയെ ഉദ്ദേശിച്ചു ദക്ഷിണമധ്യരയിലും അതു കടൽ കേറി നശിച്ചതിൽ പിന്നെ കപാടപുരത്തും ഓരോ സംഘം സ്ഥാപിച്ചു (മുതർച്ചങ്കവും ഇടൈച്ചങ്കവും) എന്നും. കപാടപുരത്തേയും സമുദ്രം ഗ്രസിച്ചപ്പോൾ ഉത്തരമധ്യര എന്നു പറയുന്ന ഇന്നത്തെ ദ്രാവിഡമധ്യരയിൽ മൂന്നാമതും ഒരു സംഘം പ്രതിഷ്ഠിച്ചു എന്നും, അഗസ്ത്യം പ്രഥമസംഘത്തിലേയും തൊൽകാപ്പിയം ദ്വിതീയ സംഘത്തിലേയും വ്യാകരണമാണെന്നും ഐതിഹ്യം ഘോഷിക്കുന്നു. ആദ്യത്തെ രണ്ടു സംഘങ്ങൾ വാസ്തവത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്നതായി തോന്നുന്നില്ല. എന്നാൽ കടൈച്ചങ്കം (കടശ്ശിസ്സംഘം) എന്നു തമിഴർ പറയുന്ന ഒരു സംഘം ക്രി. മു. രണ്ടാം ശതകത്തിലോ മറ്റോ അങ്കുരിക്കുകയും ക്രി. പി. നാലാംശതകത്തിന്റെ അവസാനം വരെ ഉദ്ദേശം അറുനൂറു വർഷത്തോളം കാലം അഭിവൃദ്ധമായി സമൃദ്ധസിക്കുകയും ചെയ്തു എന്ന് ഊഹിക്കുവാൻ ന്യായങ്ങളുണ്ട്. പണ്ഡിതന്മാരും കവികളും മധ്യരയിൽ കൂടിയിരുന്നു യഥേഷ്ടം ഗ്രന്ഥനിർമ്മാണം ചെയ്യുവാൻ പാണ്ഡ്യരാജാവ് ഒരു മണ്ഡപം പണിയിക്കുകയുണ്ടായി. ആ നഗരത്തിൽ ഇന്നും സുന്ദരേശ്വരക്ഷേത്രത്തിന്റെ ബാഹ്യപ്രാകാരത്തിനുള്ളിൽ തെക്കുപടിഞ്ഞാറേ മൂലയിലായി സംഘത്താർകോവിൽ എന്നൊരു കിഴിടമ്പലമുണ്ട്. അവിടെ സരസ്വതീദേവിയുടെയും നാലുത്തൊൻപതു സംഘകവികളുടേയും വിഗ്രഹങ്ങൾവെച്ചുപൂജിച്ചുവരുന്നു. ചില ആഴ്ചാരന്മാരും നായനാരന്മാരും സംഘകാലത്തെപ്പറ്റി വ്യക്തമായി പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ട്. ബുദ്ധമതത്തിന്റേയും ജൈനമതത്തിന്റേയും ആക്രമണത്തോടും കാഞ്ചിയിലെ പല്ലവരാജവംശത്തിന്റെ അഭ്യുന്നതിയോടുംകൂടി പ്രസ്തുതസംഘം നാമാവശേഷമായി. ക്രി. പി. 470-ൽ വജ്രനന്ദി എന്ന പണ്ഡിതൻ മധ്യരയിൽ ഒരു ജൈനസംഘം സ്ഥാപിച്ചു. അതു കൂടാതെ കാവേരിപട്ടണത്തിൽ സംഘകാലത്തുതന്നെ ഒരു ബുദ്ധസംഘമുണ്ടായിരുന്നതായി മണിമേഖല ഘോഷിക്കുന്നു. വജ്രനന്ദി സ്ഥാപിച്ച സംഘം തിരുജ്ഞാനസംബന്ധർ, തിരുനാവുകുരശർ (അപ്പർ) ഈ ശൈവസമയാചാര്യന്മാരുടെ തീവ്രയത്നംനിമിത്തം ക്രി. പി. 760-ൽ നശിച്ചു. ആ ഭക്തന്മാർ സംഘകാലത്തെ കവികളെപ്പോലെ പ്രകൃഷ്ടപണ്ഡിതന്മാരല്ലായിരുന്നു. എങ്കിലും അവരുടെ ഭക്തിരസനിഷ്ഠനികളായെ പാട്ടുകൾ സംഘനായകന്മാരുടെ പരിശോധനയും പ്രശംസയും കൂടാതെതന്നെ സഹൃദയാവർജ്ജനത്തിനു പര്യാപ്തങ്ങളായി. തന്നിമിത്തവും മറ്റും തമിഴ്നാട്ടിൽ പിൽക്കാലത്തു പുതിയ ഒരു സംഘത്തിന്റെ പ്രതിഷ്ഠ അനാവശ്യകവും അപ്രായോഗികവും ആയിത്തീർന്നു.

4 സംഘകൃതികൾ

സങ്ഗീതവിഷയകങ്ങളായ ലക്ഷണഗ്രന്ഥങ്ങളും ലക്ഷ്യഗ്രന്ഥങ്ങളുമാണ് ഇശൈത്തമിഴിൽ അന്തർഭവിക്കുന്നത്. പെരുന്നാരെ, പെരങ്കരുക, പഞ്ചഭാരതീയം, ഇശൈനണക്കും, പഞ്ചമരപു, താളസമുദ്രം, ഷഡ്ജപുടവെൺപാ, ഇന്ദ്രകാളിയം, പതിനാറുപടലം, താളവകൈയോത്തു, ഇശൈത്തമിഴ്ചെയ്യാട്ടുരൈക്കോവൈ ഇത്യാദി ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഈ വകുപ്പിൽപ്പെട്ടതായി അറിയുന്നുണ്ടെങ്കിലും അവയൊന്നും കണ്ടുകിട്ടിയിട്ടില്ല. ഇതുപോലെ നാടകത്തമിഴിലും അഗസ്ത്യം, മുറുവൽ, ജയന്തം ഗുണന്തല്, ചെയിറ്റിയം തുടങ്ങി പല നിബന്ധങ്ങളുമുണ്ടായിരുന്നതായി ഇതരഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ അവയെപ്പറ്റിയുള്ള സൂചനകൾകൊണ്ടു മാത്രമേ നാം ഗ്രഹിക്കുന്നുള്ളൂ. എന്നാൽ ഇയറ്റമിഴിന്റെ നില അങ്ങനെയല്ല. തൊൽകാപ്പിയത്തെപ്പറ്റി പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞുവല്ലോ. അതിനതന്നെ ഇളമ്പുരണർ, സേനാവരെയർ, പേരാചിരിയർ, നച്ചിനാർക്കിനിയർ, കല്ലാടർ, ദൈവച്ചിലൈയാർ ഇങ്ങനെ ആറു പണ്ഡിതന്മാരുടെ വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ പശ്ചാൽകാലത്തിൽ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ഇവയെല്ലാം ലക്ഷണഗ്രന്ഥങ്ങൾ ആണല്ലോ. ലക്ഷ്യഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ പൂർവകാലത്തിലെ ഖണ്ഡകൃതികളെ എടുത്തൊക്കെ, പത്തുപ്പാട്ടു, പതിനെൺ കീഴ്ണക്കു എന്നു മൂന്നു വകുപ്പുകളിൽ അടക്കിയിരിക്കുന്നു. അവയ്ക്കു പുറമേ ഐവൈരുകാപ്പിയങ്കൾ (പഞ്ചമഹാകാവ്യങ്ങൾ), ഐഞ്ചിറുകാപ്പിയങ്കൾ (അഞ്ചു ചെറുകാവ്യങ്ങൾ) മുതലായി വേറേയും പല ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഉണ്ട്. എടുത്തൊക്കയിൽ (1) പുറനാന്തറ (2) അകനാന്തറ (3) പതിറ്റുപ്പത്തു (4) ഐങ്കുറന്തറ (5) കലിത്തൊക്കൈ (6) കുറത്തൊക്കൈ (7) പരിപാടൽ (8) നറ്റിനൈ ഈ കൃതികൾ ഉൾപ്പെടുന്നു. ഇവയിൽ പലതും അനേകം കൃതികളുടെ സമാഹാരങ്ങളാകുന്നു. പുറനാന്തറിലെ നാന്തറുപാട്ടുകൾ നൂറ്റുപതോളം കവികൾ പാടിയിട്ടുള്ളവയാണ്. ഐങ്കുറന്തറിൽ അഞ്ചു കവികളുടെ അഞ്ഞൂറു പാട്ടുകളുണ്ട്. ഈ അഞ്ഞൂറു പാട്ടുകളും മാന്തരംചേരലിരുമ്പൊരെ എന്ന ചേരരാജാവിന്റെ ആജ്ഞയനുസരിച്ചു കൂടലൂർകിഴാർ എന്ന പണ്ഡിതൻ സഞ്ചയിച്ചതായിട്ടാണു കാണുന്നത്. 'പതിറ്റുപ്പത്തു' എന്ന കൃതി ചേരരാജാക്കന്മാരെ പ്രശംസിച്ചുള്ള പത്തു കവികളുടെ പാട്ടുകൾ ഒന്നിച്ചു ചേർത്തതാകുന്നു. അവയിൽ രണ്ടുമുതൽ ഒൻപതുവരെ എട്ടു 'പത്തു'കൾ മാത്രമേ കണ്ടുകിട്ടിയിട്ടുള്ളൂ. ഒന്നാമത്തേയും പത്താമത്തേയും പത്തുകൾ ഇനിയും അന്ധകാരഗർത്തത്തിൽ ആണ്ടുകിടക്കുന്നതേയുള്ളൂ. പത്തുപ്പാട്ടിൽ തിരുമുരുകാറ്റുപ്പടെ, പൊരുന്നരാറ്റുപ്പടെ, ചിറ്റുപാണാറ്റുപ്പടെ, പെരമ്പാണാറ്റുപ്പടെ, മുല്ലൈപ്പാട്ടു, മധുരൈക്കാഞ്ചി, നെടുനല് വാടെ, കുറിഞ്ചിപ്പാട്ടു, പട്ടിനപ്പാലൈ, മലൈപട്ടുകടാം ഈ കൃതികൾ ഉൾപ്പെടുന്നു. തിരുക്കുറൾ, നാലടിയാർ ഇവ പതിനെൺ കീഴ്ക്കണക്കിൽ പെടുന്ന പതിനെട്ടു കൃതികളിൽ ചേരുന്നു. ചിലപ്പതികാരം, മണിമേഖലൈ, ജീവകചിന്താമണി, കണ്ഡലകേശി, വളൈയാപതി ഇവ പഞ്ചമഹാകാവ്യങ്ങളും, നീലകേശി, ചൂഡാമണി, യശോധരകാവ്യം, നാഗകുമാരകാവ്യം, ഉദയകുമാരകാവ്യം (ഉദയണൻ കഥൈ) ഇവ പഞ്ചലഘുകാവ്യങ്ങളുമാകുന്നു. ഇവയിൽ മണിമേഖലൈ, കണ്ഡലകേശി, ഇവ ബൗദ്ധഗ്രന്ഥങ്ങളും ചിന്താമണിയും പഞ്ചലഘുകാവ്യങ്ങളും ജൈനഗ്രന്ഥങ്ങളുമാണ്. ഒടുവിൽ പറഞ്ഞ ഏഴു ഗ്രന്ഥങ്ങളും സംഘകാലത്തിനിപ്പുറമുണ്ടായ കൃതികളാണെന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ചിന്താമണി രചിച്ചതിരുത്തക്കതേവർ ജീവിച്ചിരുന്നതു ക്രി. പി. എട്ടാംശതകത്തിലാണ്. പുറനാന്തറിലെ ചില പാട്ടുകൾക്കാണ് സംഘഗ്രന്ഥങ്ങളിൽവെച്ചു കൂടുതൽ പഴക്കമുള്ളത്. സംഘഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ പലതിലും ചേരരാജാക്കന്മാരെപ്പറ്റി പ്രസ്താവനയുള്ളതിനാൽ അവയുമായി കേരളീയർ സാമാന്യമായി പരിചയിച്ചിരിക്കേണ്ടത് അഭിലഷണീയമാണ്; പതിറ്റുപ്പത്തിനേയും ചിലപ്പതികാരത്തേയും പറ്റി അവർ പ്രത്യേകം അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ടതുമാണ്.

5 പതിറ്റപ്പത്ത്

പതിറ്റപ്പത്തിൽ ഓരോ പത്തും ഓരോ ചേരരാജാവിന്റെ അപദാനങ്ങളെപ്പറ്റി അതാതു കാലത്തു ജീവിച്ചിരുന്ന കവികൾ പാടിട്ടുള്ളതാണ്. രണ്ടാമത്തെ പത്തിൽ കമട്ടൂർ കണ്ണനാർ ഇമയവരമ്പൻ നെടുഞ്ചേരലാതനേയും, മൂന്നാമത്തേതിൽ പാലൈഗൗതമനാർ പല്യാനെ ചെല്ലെഴുകട്ടുവനേയും, നാലാമത്തേതിൽ കാപ്പിയാറ്റുകാപ്പിയനാർ, കളങ്കായ്ക്കുന്നിനാർമുടിച്ചേരലിനേയും, അഞ്ചാമത്തേതിൽ പരണർ കടൽ പിറകോട്ടിയ ചെങ്കട്ടുവനേയും, ആറാമത്തേതിൽ കാക്കൈപാടിനിയാർ നച്ചെള്ളെയാർ എന്ന കവയിത്രി ആടുകോട്പ്പാട്ടു ചേരലാതനേയും, ഏഴാമത്തേതിൽ കപിലർ ചെല്വക്കടുക്കോവാഴിയാതനേയും, എട്ടാമത്തേതിൽ അരിശിൽകിഴാർ തകട്ടുരറിന്ത പെരുഞ്ചേരൽ ഇരുമ്പൊറൈയേയും, ഒൻപതാമത്തേതിൽ പെരുങ്കൻറൂൾകിഴാർ കടക്കോ ഇളഞ്ചേരൻ ഇരുമ്പൊറൈയേയും വാഴ്ക്കുന്നു. നാലാമത്തെ പത്തിൽ അന്താദിപ്രാസമുണ്ട്. ഇവരെക്കൂടാതെ ഓരോ പത്തിന്റേയും (പതികം) അവതരണ ഗാനത്തിൽ നിന്നുവേറെ ചില ചേരരാജാക്കന്മാരെപ്പറ്റിയും നാം അറിയുന്നുണ്ട്. ഇവർ സുമാർ ക്രി. പി. ഒന്നാംശതകത്തിന്റെ ആരംഭം മുതൽ മൂന്നാംശതകത്തിന്റെ അവസാനംവരെ രാജ്യഭാരം ചെയ്തതായി ചില ഗവേഷകശ്രേഷ്ഠന്മാർ അനുമാനിക്കുന്നു. ചേരന്മാർ വഞ്ചിയിലും ഇരുമ്പൊറൈകൾ അവരുടെ പ്രതിപുരുഷന്മാരായി തൊണ്ടിയിലും രാജ്യഭാരം ചെയ്തു. എല്ലാവരും ഒന്നുപോലെ കവികളെ ദാനങ്ങളും സ്ഥാനമാനങ്ങളുംകൊണ്ടു പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചുപോന്നു. പരണരും കപിലരും മഹാകവികളായിരുന്നു. കോട്ടമ്പലത്തു തുഞ്ചിയ (മരിച്ച) മാക്കോതൈ എന്ന ചേരരാജാവ് ഒരു പണ്ഡിതനായിരുന്നു എന്നു പുറനാന്തരിൽനിന്നും നാം അറിയുന്നു. പാലൈ പാടിയ പെരുങ്കടുക്കോ എന്ന ചേരരാജാവിന്റെ കവനകലാപാടവം 'പാലൈ പാടിയ' എന്ന ബിരുദത്തിൽനിന്നുതന്നെ ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാലൈക്കളി എന്ന പ്രസിദ്ധമായ കൃതിക്കു പുറമേ ചില പാട്ടുകൾ നറ്റിണൈ, അകനാന്തറ്റ്, കുറന്തൊക്കൈ ഈ ഗ്രന്ഥങ്ങളിലും എടുത്തുചേർത്തിട്ടുണ്ട്. മാന്തരം ചേരലിരുമ്പൊറൈപ്പറ്റി മുൻപുതന്നെ പ്രസ്താവിച്ചുകഴിഞ്ഞു.

6 ചിലപ്പതികാരം

ആത്യന്തം മനോഹരമായ ഈ മഹാകാവ്യത്തിന്റെ പ്രണേതാവു കടൽപിറകോട്ടിയ ചെങ്കുട്ടവന്റെ അനുജനായ ഇളങ്കോവടികളാണ്. ആ മഹാകവി മുർദ്ധന്യനെ ചിലപ്പതികാരത്തിന്റെ പതികത്തിൽ

“കണവായിർക്കോട്ടത്തരച്ച തുറന്തിരുന്ത
കടക്കോച്ചേരിലിളങ്കോവടി”

എന്നു പ്രശംസിച്ചുകാണുന്നു. ഇളങ്കോ ബാല്യത്തിൽ തന്നെ പിതാവായ നെടുഞ്ചേരലാതനോടു് ഒരു ജ്യോത്സ്യൻ തന്റെ ജ്യേഷ്ഠനല്ല താനാണ് രാജ്യം ഭരിക്കുവാൻ പോകുന്നതെന്നും പ്രവചിക്കുക നിമിത്തം അദ്ദേഹത്തിനങ്ങായ മനസ്സാപം നീങ്ങുവാൻ ജൈനവിധിയനുസരിച്ചുള്ള സന്യാസം സ്വീകരിച്ചു തൃക്കണാമതിലകത്തെ ആർഹതക്ഷേത്രത്തിൽ സർവസങ്ഗപരിത്യാഗിയായി കാലയാപനം ചെയ്തു എന്നാണ് ഐതിഹ്യം. അദ്ദേഹം ശൈവനായിരുന്നു എന്നു വാദിക്കുന്നവരും ഇല്ലെന്നില്ല. ചിലപ്പതികാരം പുകാർ (കാവേരിപ്പട്ടണം) കാണ്ഡം, മധുരൈക്കാണ്ഡം, വഞ്ചിക്കാണ്ഡം എന്നിങ്ങനെ മൂന്നു കാണ്ഡങ്ങളിൽ മുപ്പതു കാതൈ(ഗാഥ)കളായി രചിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. മുവരശരുടെ മൂന്നു രാജ്യങ്ങളെയും കവി ഓരോ കാണ്ഡം കൊണ്ടു വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇയൽ, ഇചൈ, നാടകം ഇവ മൂന്നിന്റേയും ലക്ഷ്യങ്ങൾ ഈ കാവ്യത്തിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു് ഇതിനെ മുത്തമിഴ്ക്കാവ്യമെന്നു സഹൃദയന്മാർ ഐകകണ്ഠ്യേന വാഴ്ത്തിവരുന്നു. ഇതല്ലാതെ മറ്റൊരു മുത്തമിഴ്കാവ്യം തമിഴ് സാഹിത്യത്തിൽ ഇല്ലെന്നുള്ളതും നാം അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ടതാണ്. മണിമേഖല മുപ്പതു ഗാഥകളിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്നേഹിതനും ബൗദ്ധകവിശ്രേഷ്ഠനുമായ മധുരയിലെ കൂലവാണികൻ (നെൽക്കച്ചവടക്കാരൻ) ചാത്തനാർ നിർമ്മിച്ച ഒരു കൃതിയാണ്. ആ മഹാകാവ്യം തൃക്കണാമതിലകത്തു് ഇളങ്കോവടികളുടെ സന്നിധാനത്തിൽ അരങ്ങേറ്റപ്പെട്ടു. അപവർഗ്ഗസാധകമായ ആ വാങ്മയരത്നം കണ്ടപ്പോൾ അതിന്റെ പ്രാക്കഥാംശത്തെ ഉപജീവിച്ചു ത്രിവർഗ്ഗസാധകമായ ഒരു കാവ്യം രചിക്കുവാൻ ഇളങ്കോവടികൾക്കും ആഗ്രഹമുണ്ടായി. അതിന്റെ ഫലമാണ് പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥം.

7 ഇതിവൃത്തം

കോവലനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ധർമ്മപത്നി കണ്ണകിയും പുകാനിൽ (കാവിരിപ്പമ്പട്ടിനും, കാവേരിപ്പട്ടണം) ധന സമൃദ്ധിയുള്ള രണ്ടു വണികകുടുംബങ്ങളിലെ അംഗങ്ങളായിരുന്നു. അവരുടെ ദാമ്പത്യജീവിതം കോവലൻ മാധവി എന്ന വേശ്യയെക്കണ്ടുമുട്ടുന്നതുവരെ പ്രശാന്ത സുഭഗമായി കഴിഞ്ഞുകൂടി. മാധവിയാൽ വശീകൃതനായ പ്പോൾ ആ യുവാവ് കണ്ണകിയെ തീരെ വിസ്മരിച്ചു സർവ്വസ്വവും തന്റെ പുതിയ പ്രേമഭാജനത്തിനായി സമർപ്പിച്ച് അവൾക്കടിമയായി ജീവിച്ചു. അവിടെ ഇന്ദ്രോത്സവ കാലത്തു കോവലനും മാധവിയും കടൽക്കരയിൽ വിനോദിക്കവേ മാധവി പാടിയ പാട്ടിൽനിന്നു കോവലൻ അവളുടെ അനുരാഗത്തിൽ ശങ്ക തോന്നി. തൽക്ഷണം അവളെ ഉപേക്ഷിച്ചു പശ്ചാത്താപത്തോടുകൂടി അദ്ദേഹം കണ്ണകിയുടെ സന്നിധാനത്തിലേക്കുതന്നെ മടങ്ങുകയും ആ പതിഭേദത ഭർത്താവിന്റെ സമസ്താപരാധങ്ങളും ക്ഷമിച്ച് അദ്ദേഹത്തിൽ പൂർവ്വാധികം പ്രേമവതിയാകുകയും ചെയ്തു. രണ്ടുപേരും പുകാർവിട്ടു മധുരയിൽ ചെന്നു ആയുശ്ശേഷം നയിക്കാമെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തി. വല്ല തൊഴിലിലും ഏർപ്പെടുന്നതിനു കോവലനു തന്റെ പ്രേയസി കാലിൽ അണിഞ്ഞിരുന്ന രണ്ടു പൊൻചിലമ്പുകൾ മാത്രമേ മൂലധനമായുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. അതു മധുരയിലെ രാജാവായ നെടുഞ്ചേഴിയനു വിറ്റുകിട്ടുന്ന പണംകൊണ്ട് കാലക്ഷേപം ചെയ്യാമെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആശം. മധുരയിൽ ചെന്നു അതിൽ ഒരു ചിലമ്പ് രാജാവിന്റെ തട്ടാനെക്കാണിച്ച് അതു വിറ്റുതരണമെന്നു കോവലൻ അപേക്ഷിച്ചു. പാണ്ഡ്യരാജ്ഞിയുടെ ഒരു ചിലമ്പ് അതിന് അല്പംമുന്യ കട്ടെടുത്തിരുന്ന ദുഷ്ടനായ തട്ടാൻ അതൊരു തക്കമാണെന്നു കരുതി കോവലനെ കൊട്ടാരത്തിൽ പിടിച്ചുകൊണ്ടു ചെന്നു രാജാവിനെ ചിലമ്പ് കാണിച്ച് അതു ആ വിദേശീയൻ രാജഗൃഹത്തിൽ നിന്നു മോഷ്ടിച്ചതാണെന്നു നിവേദനം ചെയ്തു. ഉടൻ തന്നെ അവിമൃശ്യകാരിയായ ആ ദുഷ്പ്രഭു ചിലമ്പു കരസ്ഥമാക്കിക്കൊണ്ടു കോവലനെ കൊല ചെയ്യിച്ചു. ആ അത്യാഹിതം കേട്ട് അടക്കുവാൻ പാടില്ലാത്ത അന്തസ്താപത്തോടുകൂടി കണ്ണകി വധ്യഭ്രമിയിൽ ഓടിയെത്തി ഭർത്താവിന്റെ മൃതശരീരത്തെക്കാണുകയും അവിടെനിന്നും ക്രോധാവിഷ്ടയായി പാഞ്ഞു അരമന നടയിൽ ചെന്നു രാജാവിനെ മാണിക്യം കൊണ്ടു നിറച്ചിരുന്ന തന്റെ മറ്റേ ചിലമ്പ് ഉടച്ചു കാണിക്കുകയും മുത്തുകൾ ഉള്ളടക്കിയിരുന്ന പട്ടമഹിഷിയുടെ ചിലമ്പല്ല തന്റേത് എന്നു ബോധ്യപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. പാപഭീരുവായ രാജാവ് നഷ്ടസംജ്ഞനായി നിലത്തു വീണു പ്രാണത്യാഗം ചെയ്തു. കണ്ണകി തന്റെ ഇടത്തേ മൂലക്കണ്ണു പരിച്ചെറിഞ്ഞു മധുര അഗ്നിക്കിരയാകട്ടെ എന്നു ശപിച്ചു. സർവ്വൈശ്വര്യസമൃദ്ധമായ ആ രാജധാനി തൽക്ഷണം വെന്തു വെണ്ണീറായി. കണ്ണകി മധുര വിട്ടു വൈകയാറ്റിന്റെ തീരത്തുകൂടി പടിഞ്ഞാറോട്ടു നടന്നു മല കേറി മുരുകവേൾ (സുബ്രഹ്മണ്യൻ)ക്കുന്നിൽച്ചെന്നു അവിടെ ഒരു വേങ്ങമരത്തിന്റെ ചുവട്ടിൽ അനേകം കുറവർ നോക്കിനിൽക്കവേ ദിവ്യരൂപനായ കോവലനോടുകൂടി ഇന്ദ്രരഥത്തിൽ കയറി സ്വർഗ്ഗത്തിലേക്കു പോയി. ഇതിനുമേലാണ് വഞ്ചികാണ്ഡം ആരംഭിക്കുന്നത്. ഒടുവിലത്തെ ഏഴു ഗാഥകൾ ആ കാണ്ഡത്തിൽ പെടുന്നു. ആ അത്ഭുതമായ വൃത്താന്തം കുറവർ ചെങ്കടുവനെ അറിയിച്ചു. അപ്പോൾ ആ രാജാവ് പെരിയാറ്റിന്റെ കരയിൽ തന്റെ പട്ടമഹിഷി വേണമോളോടും അനുജൻ ഇളങ്കോവടികളോടും സദസ്യൻ ചാത്തനാരോടും മറ്റുംകൂടി വിശ്രമസുഖം അനുഭവിക്കുകയായിരുന്നു. അതു കേട്ടപ്പോൾ ചെങ്കടുവൻ ആ ‘പത്തിനിക്കടവു’ളിന്റെ (ദേവതാരൂപം കൈക്കൊണ്ട സതീരത്തത്തിന്റെ) ആരാധനത്തിനു സമുചിതമായ ഒരു ശില ഹിമവൽപർവ്വതത്തിൽനിന്നു കൊണ്ടുവന്നു ആ ശില ഒരു വിഗ്രഹമാക്കി പുതിയ ഒരു ക്ഷേത്രം പണിയിച്ച് അത് അവിടെ പ്രതിഷ്ഠിക്കണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു. അതനുസരിച്ച് സ്ഥിരപ്രതിജ്ഞനായ അദ്ദേഹം ദിഗ്വിജയം ചെയ്തു തന്റെ അഭീഷ്ടം സാധിച്ചു കൃതകൃത്യനായി. കോവലന്റേയും കണ്ണകിയുടേയും വൃത്താന്തം അറിഞ്ഞു ദുഃഖിതയായ മാധവിയും അവളുടെ പുത്രി മണിമേഖലയും ഐഹികങ്ങളായ വസ്തുക്കളിൽ ആശ വിട്ടു ബൗദ്ധഭിക്ഷുണികളായിത്തീർന്നു. മണിമേഖലയുടെ ചരിത്രമാണ് ചാത്തനാരുടെ മഹാകാവ്യത്തിൽ പ്രതിപാദിക്കപ്പെടുന്നത്. നാം ഇന്നു കൊടുങ്ങല്ലൂർ ഭഗവതിയെന്നു സങ്കല്പിച്ച് ആരാധിക്കുന്നതു ചെങ്കടുവൻ പ്രതിഷ്ഠിച്ച കണ്ണകിയുടെ പ്രതിമയാണ്. ആ ദേവിക്ക് ഒറ്റമൂലച്ചി എന്നൊരു പേരുണ്ട്. പല ദേവീക്ഷേത്രങ്ങളിലും മറ്റും പാടിവരുന്ന തോറ്റമ്പാട്ടുകളിലെ കഥയും ചിലപ്പതികാരത്തിലേതുതന്നെയാണ്. കോവലനെ അവയിൽ ചിലപാട്ടുകളിൽ പാലകൻ എന്നു വ്യവഹരിച്ചുവരുന്നു. കോവലൻ എന്ന പദം ഗോപാലന്റെ തത്ത്വമാണ്. ‘ഗോപാലൻ’ സങ്കോചിച്ചതാണ് പാലകൻ. ചെങ്കടുവനേയും ആനുഷങ്ഗികമായി ചേരരാജവംശത്തേയും സംബന്ധിച്ചുള്ള പലവിഷയങ്ങൾ കവി വഞ്ചികാണ്ഡത്തിൽ പ്രകീർത്തനം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. കൊടുങ്ങല്ലൂരിലെ പ്രതിഷ്ഠയെ അനുകരിച്ചു ചോളരാജധാനിയായ ഉറയൂരിലും സിംഹളദ്വീപിലും അതേതരത്തിലുള്ള പ്രതിഷ്ഠകൾ നടന്നതായും ഇളങ്കോവടികൾ പ്രസ്താവിക്കുന്നു.

8 വഞ്ചി—കണവായിൽ

ചെങ്കടുവന്റെ രാജധാനി കേരളത്തിലെ തിരുവഞ്ചിക്കുളമല്ലെന്നും തൃശ്ശിനാപ്പള്ളിയിലെ കരുവൂരാണെന്നും വാദിക്കുന്ന ചില ദ്രാവിഡപണ്ഡിതന്മാർ ഇന്നും ഉണ്ട്. അവരുടെ വാദത്തെ ഖണ്ഡിക്കുവാൻ അനേകം തെളിവുകൾ ചിലപ്പതികാരത്തിലും മറ്റു സംഘഗ്രന്ഥങ്ങളിലുംനിന്ന് എടുത്തുകാണിക്കാവുന്നതാണ്. ഒന്നാമതു പുറനാന്തറിൽ ഒരു രാജാവിനെ കരുവൂരേറിയ ഒൾവാംകോപ്പെരുഞ്ചേരലിരുമ്പൊരെ എന്നും പതിറ്റപ്പത്തു മൂന്നാം പത്തിൽ പല്യാനെ ചെല്ചെഴുകടുവനെ കൊങ്ക (കൊങ്ങ് = കോയമ്പത്തൂർ) പിടിച്ചടക്കിയ രാജാവെന്നും വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ രാജാക്കന്മാരുടെ കാലത്തായിരിക്കണം കരുവൂരും കൊങ്കും യഥാക്രമം ചേരന്മാർക്ക് അധീനമായത്. രണ്ടാമത് ചിലപ്പതികാരത്തിന്റെ വ്യഖ്യാതാവായ അടയാർക്കു നല്ലാർ “കൻറക്കുറവരൊരുക്കുടൻകൂടി” എന്ന ഭാഗത്തിന്നു അർഥമെഴുതുവോൾ “കൻറമെൻറാൽ കൊടുങ്കോളുരുക്കു അയലതാകിയ ചെങ്കൻറമെന്നമലൈ” എന്നു വ്യക്തമായി പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. മൂന്നാമത് “പെരുമലൈവിലങ്കിയപെരിയാറ്റുടെ കരൈ” എന്ന വരിയിൽ മല കാണുവാൻചെന്ന ചെങ്കടുവൻ വിവരിക്കുന്നതായി ഇളങ്കോവടികൾ വർണ്ണിക്കുന്ന സ്ഥലം നമ്മുടെ പെരിയാറ്റിന്റെ കരതന്നെയാണ്. തൃശ്ശിനാപ്പള്ളിയിൽ കരുവൂരിൽനിന്നു മല കാണുവാൻ പെരിയാറ്റിൻകരവരെ വരണമെന്നില്ലല്ലോ. നാലാമത് കുറവർ അവിടെ തിരുമുൽക്കാഴ്ചവയ്ക്കുന്ന സാധനങ്ങളിൽ പലതും കേരളത്തിലെ മലകളിലല്ലാതെ മറ്റൊരിടത്തും ഉണ്ടാകുന്നവയല്ല. ഏലവല്ലി, കൂവനീറ്റ്, (തെങ്കിൻ പഴൻ) തേങ്ങാ, (പലവിൻപഴകൾ) പഴുത്തചക്ക, കമുകിൻകല മുതലായവയാണ് അവരുടെ ഉപഹാരദ്രവ്യങ്ങൾ. അഞ്ചാമത് ചെങ്കടുവൻ ദിഗ്വിജയം കഴിഞ്ഞു തിരിയെ വരുമ്പോൾ (പറൈയൂർ കൂത്തച്ചാക്കൈൻ) പറവൂർ ചാക്യാരുടെ കൂത്തു കാണുകയുണ്ടായി. പറവൂർ എന്നതു പറവൂർ എന്നതിന്റെ പൂർവരൂപമാണെന്നു ശിലാശാസനദ്വാരാ നാം അറിയുന്നു. ചാക്യാർ അതഭിനയിച്ചതു തൃശ്ശിനാപ്പള്ളിയിലെ കരുവൂരിൽവെച്ചായിരിക്കുവാൻ തരമില്ലല്ലോ. ആറാമത് കണ്ണകി മധുര വിട്ടു ചേരരാജ്യത്തിലേക്കു പോയതു വൈകയുടെ കരവഴിക്കു പശ്ചിമാഭിമുഖമായാണ്; തൃശ്ശിനാപ്പള്ളിക്കരുവൂരിലേക്കാണെങ്കിൽ ആ യാത്ര ഉത്തരാഭിമുഖമായി വേണ്ടതായിരുന്നു. ഏഴാമത് അടയാർക്കു നല്ലാരെക്കാൾ പ്രാചീനനായ അരുവത ഉരയാചിരിയർ എന്ന ചിലപ്പതികാരവ്യാഖ്യാതാവു വഞ്ചി കടൽക്കരയിലുള്ള തുറമുഖമാണെന്നു രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്; ഇന്ന് അവിടുത്തെ അഴിക്കു തിരുവഞ്ചാഴിമുഖമെന്നു പേരുമുണ്ട്. എട്ടാമത് മണിമേഖല ഇരുപത്തൊട്ടാമത്തെ ഗാഥയിൽ ചോളരുടെ രാജധാനി കാഞ്ചീപുരത്തേക്കു മാറ്റിയപ്പോൾ അവിടെ ഈതിബാധനിമിത്തം വലുതായ ക്ഷാമമുണ്ടായെന്നും അതിൽനിന്നു രക്ഷനേടുവാൻ ജനങ്ങൾ വഞ്ചിയെ അഭയം പ്രാപിച്ചു എന്നും കവി വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. കാഞ്ചീപുരത്തു മഴയില്ലെങ്കിൽ തൃശ്ശിനാപ്പള്ളിക്കരുവൂരിലും അതുണ്ടായിരിക്കുകയില്ലെന്നുള്ളതിനാൽ അവർ തിരുവഞ്ചിക്കുളത്തേക്കു പോന്നു എന്നുഹരിക്കുന്നതായിരിക്കും സമീചീനമായിട്ടുള്ളത്. ഒൻപതാമത് ചേക്കിഴാർ ക്രി. പി. 1100-മാണ്ടിടയ്ക്കു രചിച്ച പെരിയപുരാണത്തിൽ ചേരമാൻപെരുമാൾ നായനാരുടെ രാജധാനിയെ വഞ്ചിയെന്നും, തിരുവഞ്ചിക്കുളമെന്നും, മകോതയെന്നും, കൊടുങ്കോളുരെന്നും പല പേരുകളിൽ വ്യവഹരിക്കുന്നു. അഞ്ചൈക്കുളം എന്നാൽ അഞ്ചയുടെ (അഞ്ചൈ = അഞ്ഞൈ = അമ്മ) സ്ഥലം എന്നർത്ഥം. ‘അഞ്ചൈക്കുളത്തപ്പനെ’പ്പറ്റി സുന്ദരമൂർത്തിനായനാർ പാടിയിട്ടുണ്ട്. ‘അഞ്ജനഖളം’ എന്നു കോകിലസന്ദേശത്തിൽ ഉദ്ദണ്ഡശാസ്ത്രികളും ‘പഞ്ചരങ്ഗാധിനാഥം നത്യാ’ എന്നു ഭ്രമരസന്ദേശത്തിൽ വാസുദേവകവിയും അതിനെ സ്മരിക്കുന്നത് അർത്ഥാവബോധം ഇല്ലാതെയാണ്. ചേക്കിഴാരുടെ “ചേരർ കലക്കോവീറ്റിരുത്തു മുറെപുരിയും കലക്കോമുതുർ കൊടുങ്കോളൂർ” അതായത് “ചേരരാജാവു് എഴുന്നരുളിയിരുന്നു രാജ്യഭാരം ചെയ്യുന്ന അവരുടെ വംശത്തിന്റെ പുരാണനഗരമായ കൊടുങ്ങല്ലൂർ” എന്നു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതിനു ചിലർ പറയുന്ന സമാധാനം ചോളരാജാക്കന്മാരെ ഭയപ്പെട്ടു ചേരരാജാക്കന്മാർ തൃശ്ശിനാപ്പള്ളിക്കരുവൂർ ഉപേക്ഷിച്ചുപോയി ചേരമാൻപെരുമാൾ നായനാരുടെ കാലത്തിനുമുമ്പു കൊടുങ്ങല്ലൂർ തങ്ങളുടെ രാജധാനിയാക്കിയെന്നാണ്. ഈ സമാധാനം തീരെ ഉപപന്നമല്ല. ക്രി. പി. 150-മാണ്ടിടയ്ക്കു ടോളമി എന്ന റോമൻഗ്രന്ഥകാരൻ കേരോബോത്രാസിന്റെ (കേരളപുത്രന്റെ) രാജധാനി ‘കരൂര’യാണെന്നു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ആ കരൂരും തിരുവഞ്ചിക്കുളം തന്നെയാണെന്നു കൊടുങ്ങല്ലൂരിന് അടുത്തു വടക്കുള്ള കരുപ്പടന എന്ന സ്ഥലത്തിന്റെ പേരിൽനിന്നു നമുക്കു ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാണ്. ഇതുപോലെ കണവായിൽ കേരളത്തിലെ സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിൽ ‘ഗുണകാ’ എന്നു രൂപം സ്വീകരിച്ചു. “ഗുണകാനാഥ ഇത്യുഡകീർത്തിഃ” എന്നു ശുകസന്ദേശത്തിലും “ഗുണകാം മാടയാത്രീന്ദ്രമപ്ലാം” എന്നു ഭ്രമരസന്ദേശത്തിലും പ്രയുക്തമായി കാണുന്നു. കണവായിലിലെ “ഇൽ” എന്നതു സപ്തമീവിഭക്തിപ്രത്യയമാണെന്നു പശ്യാൽകാലികന്മാർ തെറ്റിദ്ധരിച്ചു പോയതുപോലെ തോന്നുന്നു. അപ്രകാർശിതവും ക്രി. പി. പന്ത്രണ്ടാംശതകത്തിലോ മറ്റോ രചിച്ചതെന്ന് അനുമാനിക്കാവുന്നതുമായ ഉണ്ണിയച്ചിചരിതം എന്ന മണിപ്രവാളചമ്പുവിൽ “കണവായ്ക്കണമപി കണപം ദധതീ” എന്നൊരു പ്രയോഗമുണ്ട്. കണവായിൽ എന്നാൽ കിഴക്കേ വാതിലെന്നും കോട്ടമെന്നാൽ ക്ഷേത്രമെന്നുമാണ് അർത്ഥം. ഇന്നും ക്ഷുദ്രദേവതാലയങ്ങളെ കോട്ടമെന്നു പറയാറുണ്ട്. അടയാർക്കുനല്ലാരുടെ ‘തിരുക്കണവായിൽ’ ചമ്പുവിലെ കണവായിൽ നിന്നു ‘തൃക്കണാ’വായി മതിലകവുമായിച്ചേർന്നു തൃക്കണാമതിലകമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. ആ സ്ഥലം കൊടുങ്ങല്ലൂരിനു കിഴക്കല്ല, ഏഴു മൈൽ വടക്കായിരിക്കേ അതിന് എങ്ങനെ കണവായിൽ എന്നു പേർ വന്നു എന്നു ചിലർ ചോദിക്കാറുണ്ട്. വഞ്ചി പണ്ടു തൃക്കണാമതിലകംവരെ വ്യാപിച്ചിരുന്നു എന്ന് ഐതിഹ്യം ഘോഷിക്കുന്നു. സംഘകാലത്തിനുമുമ്പു ഭൂസ്ഥിതി സംബന്ധിച്ചോ മറ്റോ സംഭവിച്ചു വല്ല വ്യത്യ്യാസവും കിഴക്കേവാതിലിനെ വടക്കേ വാതിലാക്കിയിരിക്കാം; പേരിനുള്ള കാരണം മാറിയാലും പേർ മാറുന്നതല്ലല്ലോ. കണവായിൽ എന്നാൽ വളഞ്ഞ വാതിലെന്നും അർത്ഥം വരാവുന്നതാണ്.

9 ചിലപ്പതികാരത്തിന്റെ കാലം

ചിലപ്പതികാരത്തെ ക്രി. പി. ഒന്നാംശതകം മുതൽ ക്രി. പി. പതിമൂന്നാംശതകംവരെ പല കാലങ്ങളിലായി പണ്ഡിതന്മാർ ഘടിപ്പിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ആ മതങ്ങളിൽ യുക്തി യുക്തവും ഭൂരിപക്ഷത്തിന്റെ അങ്ഗീകരം സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ളതുമായ കാലം ക്രി. പി. രണ്ടാംശതകമാണ്. തിരുജ്ഞാന സംബന്ധരടേയും അപ്പുരുടേയും കൃതികൾക്കും സംഘകൃതികൾക്കും തമ്മിൽ ഭാഷാവിഷയകമായുള്ള പ്രകടമായ ഭേദം മുമ്പുതന്നെ ഞാൻ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ ശൈവഭക്തന്മാരുടെ കാലം ക്രി. പി. ഏഴാംശതകമാണ്. അതുകൊണ്ട് അതിനു മുമ്പായിരിക്കണം സംഘകാലമെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. പല്ലവവരാജാക്കന്മാരെപ്പറ്റി ചിലപ്പതികാരത്തിലാകട്ടെ മണിമേഖലയിലാകട്ടെ യാതൊരു സൂചനയുമില്ല. അതിനാൽ കാഞ്ചീപുരത്തെ സ്മരിക്കുന്ന മണിമേഖലയും തദനുരോധേന ചിലപ്പതികാരവും പല്ലവവംശം അവിടെ സ്ഥാപിതമായ ക്രി. പി. മൂന്നാംശതകത്തിനുമുമ്പാണ് നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടതെന്ന് അനുമാനിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. മധുരയിലെ അഗ്നിബാധ ക്രി. പി. 171 കർക്കടകം 26-ാം തിയ്യതിയാണെന്നു ചില പണ്ഡിതന്മാർ ചിലപ്പതികാരത്തിലുള്ള ജോതിർഗ്ഗണിതസൂചനകളെ ആസ്പദമാക്കി തീർച്ചപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. സിംഹളരാജാവായ ഗജബാഹു കണ്ണകീദേവിയുടെ പ്രതിഷ്ഠയ്ക്കു വഞ്ചിയിൽ സന്നിഹിതനായിരുന്നതായി കാണുന്നു. ഗജബാഹുവിന്റെ വാഴ്ച ക്രി. പി. 173 മുതൽ 195 വരെയാണ്. പല കാരണങ്ങളെക്കൊണ്ടും പ്രസ്തുത പ്രതിഷ്ഠ ക്രി. പി. 176-ൽ നടന്നതായി തീരുമാനിക്കുന്നതിൽ വിരോധമില്ല.

10 സംഘകൃതികളും ആര്യസംസ്കാരവും

ചെന്തമിഴ് സാഹിത്യത്തിന്റെ ആവിർഭാവത്തിനു മുമ്പു തന്നെ ആര്യസംസ്കാരവും സംസ്കൃതഭാഷയും ദ്രാവിഡരുടെ ഇടയിൽ പ്രചരിക്കുക കഴിഞ്ഞിരുന്നു. അഗസ്ത്യരും തൊല്കാപ്പിയരും സംസ്കൃതവൈയാകരണന്മാരോട് എത്രമാത്രം കടപ്പെട്ടിരുന്നു എന്നു മുമ്പു പറഞ്ഞുവല്ലോ. സംഘഗ്രന്ഥങ്ങൾ സൂക്ഷ്മമായി പരിശോധിച്ചാൽ അക്കാലത്തു സംസ്കൃതവും തമിഴും എത്രമേൽ കൈകോർത്തും തമ്മിൽ കെട്ടുപെട്ടും ഇതരേതരാശ്രയങ്ങളായി കഴിഞ്ഞുകൂടിയിരുന്നു എന്നു കാണാവുന്നതാണ്. രണ്ടായിരം കൊല്ലത്തിനുമുമ്പു തന്നെ ദേവൻ, ദേവി, കാലം, ലോകം, ഭൂതം, യമൻ, വരണൻ, യാമം, മങ്ഗലം, ദേശം, നിമിത്തം, ഉപമ, മന്ത്രം, സൂത്രം, ആനന്ദം ഇत्याദി പദങ്ങൾ സംസ്കൃതത്തിനൽനിന്നു ചെന്തമിഴിൽ എങ്ങനെയോ, അതുപോലെ തന്നെ അടവി, കട്ട, കുടി, കണ്ഡം, കലം, ശവം, ഛായ, പട്ടണം, മീനം, വലയം, കടാക്ഷം മുതലായ പദങ്ങൾ ചെന്തമിഴിൽനിന്നു ഭാഷാരീതിക്ക് ആവശ്യമായ രൂപഭേദത്തോടുകൂടി സംസ്കൃതത്തിലും സംക്രമിച്ചിരുന്നു. തമിഴർ മുതർപ്പാവലർ (ആദികവി) എന്നു പുകഴ്ത്താറുള്ള തിരുവള്ളുവരുടെ തിരുക്കുറളിലെ “അകരമുതലെഴുത്തലാമാതിപകവൻ മുതറേയുലക” എന്ന ഒന്നാമത്തെ പാട്ടിൽത്തന്നെ അകാരം (അകരം) ആദി (ആതി) ഭഗവാൻ (പകവൻ) ലോകം (ഉലകം) ഇങ്ങനെ നാലു പദങ്ങൾ സംസ്കൃതത്തിൽ നിന്നു സംക്രമിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന വസ്തുത നാം ഗ്രഹിച്ചിരിക്കേണ്ടതാണ്. അതുപോലെതന്നെ ഗൗതമശാപത്താൽ ഗ്രസ്തനായ ദേവേന്ദ്രൻ, അഗസ്ത്യശാപത്താൽ ആർത്തനായ നഹുഷൻ, ചിരഞ്ജീവിയായ മാർക്കണ്ഡേയൻ, ദാനശൗണ്ഡന്മാരായ ദധീചി മഹർഷിയും ശിബി ചക്രവർത്തിയും, മായവടുവായ വാമനൻ ഇत्याദി പുരാണപുരുഷന്മാരുടെ ഉപാഖ്യാനങ്ങളെ വള്ളുവരും, ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ ലീലകൾ, ശിവന്റെ ത്രിപുരസംഹാരം, സുബ്രഹ്മണ്യന്റെ ശൂരപത്മാസുരവധം, ഇत्याദി കഥകളെ മറ്റു ചില സംഘകവികളും സന്ദർഭാനുഗുണമായി സ്മരിക്കുന്നു. വൈദികകാലത്തെ ദേവതകളായ ഇന്ദ്രനും വരണനും തമിഴരുടെ ഐന്തിണയിലെ ആരാധനാമൂർത്തികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ പെട്ടിരുന്നു എന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ. കാവേരിപ്പട്ടണത്തിൽ ദേവേന്ദ്രപ്രീതിക്കായി ഇരുപത്തെട്ടു ദിവസത്തെ ഉത്സവം ആഘോഷിച്ചിരുന്നു. അവരെക്കൂടാതെ ശ്രീപരമേശ്വരൻ, ബലരാമൻ, കാമദേവൻ, ആദിത്യൻ, ചന്ദ്രൻ എന്നീ ദേവന്മാർക്കും ക്ഷേത്രങ്ങളും പൂജകളും ഉണ്ടായിരുന്നു. ബ്രഹ്മാവു്, ഗണപതി, ശ്രീരാമൻ, മുതലായ ദേവതകളെപ്പറ്റിയും സംഘകൃതികളിൽ പ്രസ്താവനകളുണ്ട്. കല്പവൃക്ഷം, ഐരാവതം, വജ്രായുധം, മുതലായ ദിവ്യവസ്തുക്കളേയും ജനങ്ങൾ വന്ദിച്ചു വന്നു. ബ്രാഹ്മണരുടെ ആചാരങ്ങൾ പാണ്ഡ്യരാജ്യത്തിലെന്ന പോലെ ചേരരാജ്യത്തിലും വേരുറച്ചു കഴിഞ്ഞിരുന്നു. നെടുഞ്ചേരലാതൻ ക്ഷേത്രങ്ങൾക്കും ബ്രാഹ്മണർക്കും ധാരാളമായി ദാനങ്ങൾ ചെയ്തിരുന്നു. പൽയാനെ ചെൽചെഴുകട്ടുവൻ തന്റെ ആസ്ഥാനപണ്ഡിതനായ ഗൗതമനു പത്തു യാഗങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കുവാൻ വേണ്ട സഹായം ചെയ്യുകയും ധർമ്മപുത്രൻ എന്ന ബിരുദം നേടുകയും ചെയ്തു. നാർമുടിച്ചേരലാതന്റെ പ്രധാനദേവത ശ്രീപത്മനാഭനായിരുന്നു. ശിവഭക്തനും ആചാരശുക്ലനുമായ ചെങ്കട്ടുവൻ യാഗം ചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൊട്ടാരത്തിൽ ഒരഗ്നിഹോത്രശാലയുണ്ടായിരുന്നതായി ചിലപ്പതികാരത്തിൽനിന്നു വെളിവാകുന്നു. പല യാഗകർമ്മങ്ങളും അനുഷ്ഠിച്ച ഒരു രാജാവായിരുന്നു പെരുഞ്ചേരൽ ഇരുമ്പൊരെ. ചുരക്കത്തിൽ ക്രി. പി. മൂന്നാംശതകത്തിനു മുമ്പുതന്നെ ആര്യസംസ്കാരം ദക്ഷിണാപഥം മുഴുവൻ വ്യാപിച്ചതായി കരുതാവുന്നതാണ്. ഇങ്ങനെ അക്കാലത്തു ചേരന്മാർ ആര്യമതാനുയായികളായ ക്ഷത്രിയരായിരുന്നു എങ്കിലും അവർക്കു ബുദ്ധമതത്തോടും ജൈനമതത്തോടും യാതൊരു വിപ്രതിപത്തിയുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. കോവലന്റെ പൂർവ്വന്മാരിൽ ഒരാൾ തിരുവഞ്ചിക്കുളത്ത് ഒരു ബൗദ്ധസ്തുപം സ്ഥാപിച്ചിരുന്നു. അതു വന്ദിക്കുവാൻ മണിമേഖല അവിടെപ്പോയതായി ചാത്തനാർ പാടിയിരിക്കുന്നു. ജൈനക്ഷേത്രമായ കണവായിൽ കോട്ടത്തെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിച്ചുകഴിഞ്ഞു. ചെങ്കട്ടുവൻ ചന്ദ്രചൂഡാരാധകനായിരുന്നു എങ്കിലും അന്യമതങ്ങളേയും ബഹുമാനിച്ചിരുന്നു. ബൗദ്ധമതാനുയായി ആയിരുന്ന കോവലന്റെ പത്നിയായ കണ്ണകി ആജീവകാലത്താണുഗയായിരുന്നു എങ്കിലും ആപതിദേവതയുടെ സ്മരണയ്ക്ക് ഒരു ക്ഷേത്രം സ്ഥാപിക്കുവാൻമുൻപുള്ള മഹാമനസ്കര ആ ചക്രവർത്തിക്കുണ്ടായി.

11 അയ്യനരിതനാർ

ഇനി സംഘകാലത്തിനു പിന്നീടു ജീവിച്ചിരുന്ന ചെന്തമിഴ് സാഹിത്യകാരന്മാരായ ചേരരാജാക്കന്മാരെപ്പറ്റി കൂടി പ്രസ്താവിക്കാം. അവരിൽ അയ്യനരിതനാർ ഉദ്ദേശം ക്രി. പി. 7-ാംശതകത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതിയാണ് പൊരുളിന് ഒരു പ്രധാനലക്ഷണഗ്രന്ഥമായ പുറപ്പൊരുൾവെൺപാമാലൈ. അതിന്റെ 'പായിര'ത്തിൽ തൊല്കാപ്പിയർ മുതലായ പന്ത്രണ്ടു പണ്ഡിതന്മാരാൽ വിരചിതമായ പന്നിരുപ്പടലം എന്ന ഗ്രന്ഥം നിഷ്കർഷിച്ചു പഠിച്ച അദ്ദേഹം “ഓങ്കിയ ചിരപ്പിനലകമുഴുതാണ്ടവാങ്കു വിറ്റടക്കൈവാനവർ മരുമാൻ” അതായതു വളഞ്ഞ വില്ലു കൈയിൽ ധരിച്ച ചേരരാജാക്കന്മാരുടെ വംശപരമ്പരയിൽ ജനിച്ച കവിയായെന്നു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. പന്നിരുപ്പടലം കണ്ടുകിട്ടിയിട്ടില്ല. വെൺപാമാലയിലും പന്ത്രണ്ടു പടലങ്ങളുണ്ട്. അവയിൽ ആദ്യത്തെ ഒൻപതു 'പുറ'ത്തേയും ബാക്കി മൂന്ന് 'അക'ത്തേയും പരാമർശിക്കുന്നു. ശത്രുക്കളുടെ പശുക്കളെ അപഹരിയ്ക്കുക (വെട്ചി), അവയെ വീണ്ടു കൊണ്ടുവരിക (കരന്തൈ), ശത്രുക്കളെ ആക്രമിക്കുക (വഞ്ചി), ആക്രമികളുടെ നേർക്ക് എതിർത്തുചെല്ലുക (കാഞ്ചി), കോട്ടകാക്കുക (നൊച്ചി), ശത്രുക്കളുടെ കോട്ട വളയുക (ഉഴിന്തൈ) മുതലായവയാണ് ഗ്രന്ഥത്തിലെ വിഷയങ്ങൾ.

12 ശൈവസമയത്തിന്റെ അഭ്യുത്ഥാനം

മൂവരശർ ബൗദ്ധരോടും ജൈനരോടും മതവിഷയത്തിൽ പ്രദർശിപ്പിച്ച മഹാമനസ്കൃത സനാതനധർമ്മത്തിനു ദോഷകരമായി പരിണമിച്ചു. ആ രണ്ടു മതാനയായി കൾ - അവരിൽ പ്രധാനമായി ജൈനർ - ഹിന്ദുമതത്തെ പ്രത്യക്ഷമായി അവഹേളനം ചെയ്യുകയും അവരുടെ വിവിധങ്ങളായ വാങ്മയങ്ങളെക്കൊണ്ടു പൊതുജനങ്ങളെ മാത്രമല്ല രാജാക്കന്മാരെപ്പോലും തങ്ങളുടെ പാർശ്വത്തിലേയ്ക്ക് ആകർഷിക്കുകയും ചെയ്തു. ഹിന്ദുക്കൾ ഉണർന്നു; ഇതരമതക്കാരുമായി വാദപ്രതിവാദങ്ങൾ നടത്തി അവരെ ജയിച്ചു; വഴിതെറ്റിപ്പോയ രാജാക്കന്മാരെ സ്വമതത്തിലേക്കു വീണ്ടെടുത്തു. ഈ അത്ഭുതകർമ്മം നിർവ്വഹിച്ച ജ്ഞാനസംബന്ധർ, അപ്പർ, സുന്ദരമൂർത്തി, മാണിക്യവാചകർ ഈ നാലു ശിവഭക്തന്മാരേയും ശൈവസമയാചാര്യന്മാർ എന്നു പറഞ്ഞുവരുന്നു. ജൈനമതത്തിൽ ചേർന്നുപോയ അപ്പർ തന്റെ സഹോദരിയായ തിലകവതിയുടെ ഉപദേശമനുസരിച്ചു വീണ്ടു ഹിന്ദുവായി. അന്നത്തെ പല്ലവരാജാവും ജൈനനുമായിരുന്ന പ്രഥമ മഹേന്ദ്രവിക്രമനേയും ആ മതത്തിലേക്കു പരിവർത്തനം ചെയ്യിച്ചു. ക്രി. പി. 600 മുതൽ 638 വരെ രാജ്യഭാരം ചെയ്ത ഈ മഹേന്ദ്രവിക്രമനാണ് മത്തവിലാസപ്രഹസനത്തിന്റെ പ്രണേതാവ്. അപ്പർ ജാതിയിൽ വെള്ളാളനും, ജ്ഞാനസംബന്ധരും മാണിക്യവാചകരും ബ്രാഹ്മണരും, സുന്ദരമൂർത്തി ഓതുവാരും (ഒരമ്പലവാസിവർഗ്ഗം) ആയിരുന്നു. ജ്ഞാനസംബന്ധർ പാണ്ഡ്യരാജാവായ ക്രി. പി. 645 മുതൽ 675 വരെ പാണ്ഡ്യരാജ്യം ഭരിച്ച നന്ദചിർനെറ്റുമാറൻ എന്നുകൂടി പേരുള്ള കൂൻപാണ്ഡ്യനെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പട്ടമഹിഷി മങ്കയർക്കരശിയുടെ സാഹായ്യത്തോടുകൂടി ജൈനമതത്തിൽ നിന്നു ഹിന്ദുമതത്തിലേയ്ക്കു വീണ്ടെടുത്തു. സംബന്ധർ പ്രഥമനരസിംഹവർമ്മൻ (ക്രി. പി. 630 മുതൽ 668 വരെ രാജ്യഭാരകാലം) എന്ന പല്ലവരാജാവിന്റെ സേനാനിയായി അദ്ദേഹത്തിനു വേണ്ടി പശ്ചിമചാലൂക്യന്മാരുമായി ക്രി. പി. 642-ൽ വാതാപിയിൽവെച്ചു നടന്ന യുദ്ധത്തിൽ പങ്കുകൊണ്ടു മറ്റൊരു ശിവഭക്തനായ ചിറ്റത്തോണ്ടരുടെ സുഹൃത്തായിരുന്നു. ഈ രണ്ട് ആചാര്യന്മാരും സമകാലികന്മാരായിരുന്നു എന്നും ഇവർ ജീവിച്ചിരുന്നതു ക്രി. പി. ഏഴാംശതകത്തിലായിരുന്നു എന്നും ഇത്രയുമുള്ള പ്രസ്താവംകൊണ്ടു വ്യക്തമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. സുന്ദരമൂർത്തിയെപ്പറ്റി മേൽ പ്രസ്താവിക്കും. മാണിക്യവാചകർ സുന്ദരമൂർത്തിയെ അപേക്ഷിച്ച് അർവാചീനനായിരുന്നു. അത്തരത്തിൽ ശൈവമതോദ്ധാരണത്തിനായി ക്രി. പി. ഏഴാംശതകം മുതൽ ഒൻപതാംശതകംവരെ തീവ്രമായി പ്രയത്നിച്ച അറുപത്തിമൂന്നു ഭക്തന്മാരെ നായനാരന്മാർ (ദിവ്യന്മാർ) എന്ന പേരിൽ ചെന്തമിഴ് സാഹിത്യം പുകഴ്ത്തുന്നു. ജൈനമതത്തിലെ തീർത്ഥങ്കരന്മാരും അറുപത്തിമൂന്നാണല്ലോ. നായനാരന്മാരുടെ ചരിത്രം മുഴുവൻ പ്രഥമകലോത്തുങ്ഗൻ എന്ന ചോളചക്രവർത്തി (ക്രി. പി. 1070 മുതൽ 1115 വരെ രാജ്യഭാരകാലം) യുടെ മന്ത്രിയായ ചേക്കിഴാർ തന്റെ പെരിയപുരാണം എന്ന മനോഹരമായ ചെന്തമിഴ് കാവിയത്തിൽ വർണ്ണിക്കുന്നു. മാണിക്കവാചകർ അറുപത്തിമൂവരിൽ പെട്ടുനില്ല. അതിനുമുൻപു തന്നെ ചോളദേശത്തു തിരനാരയൂരിലെ നമ്പിയാണ്ടാർ നമ്പി (ക്രി. പി. 975-1035) എന്ന ബ്രാഹ്മണപുരോഹിതൻ, സംബന്ധർ, അപ്പർ തുടങ്ങിയ നായനാരന്മാരുടെ ഗാനങ്ങളെ പതിനൊന്നു തിരുമുറകളായി സമാഹരിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. അവയിൽ ആദ്യത്തെ എട്ടു തിരുമുറകൾ നാലു സമയാചാര്യന്മാരുടേയും കൃതികളാണ്. അവയെ പൊതുവിൽ തേവാരം (ദേവഹാരം) എന്നു പറയുന്നു. ഒൻപതാം തിരുമുറയിൽ അത്രതന്നെ പ്രശസ്തന്മാരല്ലാത്ത ഒൻപതു കവികളുടെ ഗാനങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. അതിനു 'തിരവിശൈപ്പാ' എന്നാണ് നാമധേയം. പന്ത്രണ്ടാം തിരുമുറയായി പെരിയപുരാണത്തെക്കൂടി പശ്ചാൽകാലികന്മാർ ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. അറുപത്തിമൂവരിൽ വിറന്മിണ്ടനായന്മാർ, ചേരമാർ പെരുമാൾനായന്മാർ ഇങ്ങനെ രണ്ടു കേരളീയരേ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നുള്ളു. വിറന്മിണ്ടർ ചെങ്ങന്നൂർക്കാരനായിരുന്നു. ശൈവമതത്തിന്റെ പുനരുത്ഥാപനത്തിനുശേഷം ബൗദ്ധരും ജൈനരും ലോകോപകാരങ്ങളും പരിശ്രമൈകസാധ്യങ്ങളുമായ നിഘണ്ടു, വ്യാകരണം തുടങ്ങിയ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ചെന്തമിഴിൽ രചിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതല്ലാതെ മതപ്രചരണത്തിന് ഉദ്യമിക്കുകയോ ഹിന്ദുക്കളുമായി രാഷ്ട്രകാര്യങ്ങളിൽ ഇടയുകയോ ചെയ്തില്ല.

13 ചേരമാൻപെരുമാൾ നായനാർ

മകോതൈ എന്നു കൂടിപ്പേരുള്ള കൊടുങ്ങല്ലൂരിൽ പെരുമാക്കോതൈയാർ എന്ന ഒരു ചേരരാജാവു ജനിച്ചു. അദ്ദേഹം ബാല്യത്തിൽതന്നെ രാജധാനിക്കു സമീപമുള്ള തിരുവഞ്ചിക്കുളത്തു ശിവക്ഷേത്രത്തിൽ പോയി ഭഗവൽകൈങ്കര്യത്തിൽ വ്യാപൃതനായി താമസിക്കവേ ചെങ്കോൽപൊരൈയൻ എന്ന തന്റെ പിതാവു വാനപ്രസ്ഥാശ്രമത്തിൽ പ്രവേശിക്കുകയാൽ രാജ്യഭാരം കൈയേറ്റു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പല അപദാനങ്ങളേയും പെരിയ പുരാണത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയൊന്നും ഇവിടെ പ്രപഞ്ചനം ചെയ്യുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിനു സകല ജീവരാശികളുടേയും ശബ്ദങ്ങൾക്ക് അർത്ഥമറിയാമായിരുന്നതുകൊണ്ടു ‘കഴറിറ്ററിവാർ’ എന്നൊരു ബിരുദം കൂടിയുണ്ടായിരുന്നതായിക്കാണുന്നു. ചേരമാൻ അന്നത്തെ ശിവഭക്തൻമാരിൽ അഗ്രഗണ്യനായിരുന്ന സുന്ദരമൂർത്തിയെ കാണുന്നതിനായി തഞ്ചാവൂരിനടുത്തുള്ള തിരുവാരൂരിൽ ചെന്ന് ആ മഹാനെ സന്ദർശിച്ച് അവിടത്തെ മൂർത്തിയായ വല്ലീകനാഥസ്വാമിയെപ്പറ്റി മുമ്മണിക്കോവൈ എന്നൊരു സ്തോത്രം ഗാനം ചെയ്തു. തദനന്തരം സുന്ദരമൂർത്തിയോടുകൂടി വേദാരണ്യത്തേക്കു പോയി അവിടത്തെ പരമശിവനെക്കുറിച്ച് പൊൻവണ്ണത്തന്താദി എന്ന മറ്റൊരു സ്തോത്രം പാടി. പിന്നീടു പാണ്ഡ്യരാജ്യത്തിൽ ചെന്ന് അവിടെയുള്ള പല ശിവലയങ്ങളും സന്ദർശിച്ച് അവർ രണ്ടുപേരും കൊടുങ്ങല്ലൂരിലേക്കു പോന്നു. ആ കാലത്താണ് സുന്ദരമൂർത്തി അഞ്ചൈക്കുളത്തപ്പനെപ്പറ്റി “തലൈക്കുത്തലൈമാലൈ” എന്നാരംഭിക്കുന്ന പുളകപ്രദമായ ഗാനം നിർമ്മിച്ചത്. കുറേ ദിവസം കഴിഞ്ഞു സുന്ദരർ തിരുവാരൂരിലേക്കു പോയി വീണ്ടും കൊടുങ്ങല്ലൂരിൽ ചെന്നുചേർന്നു. അങ്ങനെയിരിക്കെ തിരുവഞ്ചിക്കുളത്തുവെച്ച് അദ്ദേഹം പരഗതിയെ പ്രാപിക്കുകയും ആ വാർത്ത കേട്ടു പെരുമാളും അദ്ദേഹത്തെ അനുഗമിക്കുകയും ചെയ്തു. പെരുമാൾ ഒടുവിൽ രചിച്ചതാണ് ആദിയുലാ എന്ന സുപ്രസിദ്ധമായ പാട്ട്. അതിനു തിരുക്കൈലാസജ്ഞാനവുലാ എന്നും പേരുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മൂന്നു ഗാനങ്ങളും നമ്പി അദ്ദേഹത്തിന്റെ പതിനൊന്നാംതിരുമുറയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. രണ്ടുപേരുടേയും സ്വർഗ്ഗാരോഹണം ഒരു മേടമാസത്തിലെ സ്വാതിനക്ഷത്രത്തിലായിരുന്നു എന്നാണ് ഐതിഹ്യം. പെരുമാൾ കൈലാസത്തു പോയി ദേഹവിയോഗം ചെയ്തതായാണ് പെരിയപുരാണത്തിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്നതെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമാധി തിരുവഞ്ചിക്കുളത്തു വെച്ചുതന്നെയായിരുന്നരിക്കണമെന്നു ഞാൻ ഊഹിക്കുന്നു. പ്രജകളിൽ പലരും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരണവൃത്താന്തം കേട്ടു ചാവേറായതായി പെരിയപുരാണത്തിൽ വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ട്. സുന്ദരമൂർത്തി തമ്പി (മ്പു) രാൻതോഴൻ എന്ന പേരിലും അറിയപ്പെടുന്നു. ഇന്നും തമിഴിൽ ചിലർക്ക് ആ പേരിടാറുണ്ട്. പ്രസ്തുത സംജന്തയിലെ ‘തമ്പുരാൻ’ എന്ന ശബ്ദത്തിനു ശിവനെന്നാണ് അർത്ഥമെന്നു ചിലർ പറയാറുണ്ടെങ്കിലും കേരളം രക്ഷിച്ച തമ്പുരാനെത്തന്നെയാണ് അത് കുറിക്കുന്നത് എന്നു ഞാൻ അനുമാനിക്കുന്നു. ചേരമാൻപെരുമാളുടേയും സുന്ദരമൂർത്തിയുടേയും വിഗ്രഹങ്ങൾ ഇന്നും തിരുവഞ്ചിക്കുളത്തു ക്ഷേത്രത്തിൽവെച്ചുപൂജിക്കുന്നുണ്ട്. അതിനു കാൽനാഴിക തെക്കുപടിഞ്ഞാറു ചേരമാൻകോവിലകം എന്നു പറയുന്ന ഒരു പറമ്പും കാണുന്നു. സുന്ദരമൂർത്തിയുടെ ജീവിതം ക്രി. പി. 850-മാണ്ടിടയ്ക്കാണെന്നു പറയുന്നതിന് ആധാരമില്ല. അതു ക്രി. പി. എട്ടാംശതകത്തിന്റെ മധ്യത്തിലെന്നാണ് എനിക്കു തോന്നുന്നത്. ചേരമാൻപെരുമാൾ പാണ്ഡ്യരാജാവായ രണധീരന്റെ പുത്രനായ പ്രഥമരാജസിംഹന്റെ സമകാലികനായിരുന്നു. ആ രാജസിംഹൻ ക്രി. പി. 731-ന് ഇടയ്ക്കാണ് പാണ്ഡ്യരാജ്യം ഭരിച്ചിരുന്നത്.

14 വേണാട്ടുകൾ

ഒൻപതാം തിരുമുറയിൽ ഒൻപതു കവികളുടെ 'തിരുവിശൈപ്പാ'ക്കൾ അടങ്ങിയിട്ടുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ. അവയിൽ ഒരു തിരുവിശൈപ്പാവിന്റെ കർത്താവു ക്രി. പി. സുമാർ 949 മുതൽ 965 വരെ ചോളരാജ്യം ഭരിച്ച കണ്ടരാദിത്യനും മറ്റൊന്നിന്റെ പ്രണേതാവ് വേണാട്ടുകൾ മാകുന്നു. വേണാട്ടുകൾ ഒരു തിരുവിതാംകൂർ രാജാവായെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. അദ്ദേഹം കണ്ടരാദിത്യന്റെ സമകാലികനാണെന്നുള്ള ഐതിഹ്യം ശരിയാണെങ്കിൽ പത്താം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നിരിക്കണം. ഏതായാലും നമ്പിയാണ്ടാർനമ്പിയുടെ കാലത്തിനു മുൻപാണെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ലല്ലോ. വേണാട്ടുകളുടെ തിരുവിശൈപ്പാവ് "തിരുത്തില്ലൈനടംപയിലുംനമ്പാൻ" അതായതു ചിദംബരക്ഷേത്രത്തിലെ നടരാജസ്വാമിയെപ്പറ്റിയുള്ള പത്തു പാട്ടുകൾ അടങ്ങിയതാണ്.

15 ശ്രീവൈഷ്ണവമതത്തിന്റെ ആഭ്യന്തരമാനം

ശൈവന്മാർക്ക് അറുപത്തിമൂന്നു നായനാരന്മാരുള്ളതുപോലെ വൈഷ്ണവന്മാർക്കു പന്ത്രണ്ടു ആഴ്വാരന്മാരുണ്ട്. ക്രിസ്തുബുദ്ധന്മാരുടെ ആരംഭത്തിനു മുൻപുതന്നെ ദക്ഷിണാപഥത്തിൽ വിഷ്ണുഭക്ത്യുപദേശകമായ പാണ്ഡരാത്രമതത്തിൽ ജനങ്ങൾക്കു പ്രതിപത്തിയുണ്ടായിരുന്നു. ദ്രമിഡൻ എന്നൊരു പൂർവാചാര്യനെ രാമാനുജനും മറ്റും സബഹമാനം സ്തുരിക്കുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ ആ മതത്തിനു പ്രാബല്യം ഭവിച്ചത് ആഴ്വാരന്മാരുടെ ആവിർഭാവത്തോടുകൂടിയാകുന്നു. ചില ആഴ്വാരന്മാർ ബൗദ്ധജൈനന്മാരെ എന്നപോലെ ശൈവന്മാരെയും എതിർത്തു. പൊയ്ക്കയ്യായാഴ്വാർ, പുത്തായാഴ്വാർ, പേയാഴ്വാർ, തിരുമഴിശൈയാഴ്വാർ, മതുരകവി, നമ്മാഴ്വാർ, കലശേഖര ആഴ്വാർ, പെരിയാഴ്വാർ, ആണ്ടാൾ, തൊണ്ടരടിപ്പൊടിയാഴ്വാർ, തിരുപ്പാണാഴ്വാർ, തിരുമങ്കൈയാഴ്വാർ ഇങ്ങനെയാണ് അവരുടെ പേരുകൾ. അവരിൽ ആണ്ടാൾ ഒരു സ്തീരതമായിരുന്നു എന്ന പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ആഴ്വാർ എന്ന പദത്തിനു ഭഗവൽഭക്തിയിൽ മഗ്നനെന്നാണ് അർത്ഥം. പന്ത്രണ്ടു ആഴ്വാരന്മാരിൽ കലശേഖരൻ മാത്രമാണ് കേരളീയൻ. ആദ്യത്തെ ആഴ്വാരായ പൊയ്ക്കയ്യായാർ കാഞ്ചീപുരത്താണ് ജനിച്ചതെങ്കിലും കേരളത്തിലെ ഒരു തുറമുഖമായ തൊണ്ടിയിൽ വന്ന് അവിടെ രാജ്യഭാരം ചെയ്തുതുകൊണ്ടിരുന്ന കോക്കോതൈമാർവൻ, കണൈക്കാലിരുമ്പൊറൈ എന്നീ ചേരരാജാക്കന്മാരുടെ ആസ്ഥാനപണ്ഡിതനായി താമസിച്ചു എന്നും കണൈക്കാലിരുമ്പൊറൈ ചോളരാജാവായ കോച്ചെങ്കണ്ണൻ ബന്ധനസ്ഥനാക്കിയപ്പോൾ ജേതാവിന്റെ ഗുണഗണങ്ങളെ പ്രശംസിച്ചു 'കളവഴി നാർപ്പതു' എന്നൊരു കാവ്യം രചിച്ചു തന്റെ പുരസ്കർത്താവിനെ വിമുക്തനാക്കി എന്നും നാം സംഘഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനിന്ന് അറിയുന്നു. അദ്ദേഹം ജീവിച്ചിരുന്നതു ക്രി. പി. മൂന്നാംശതകത്തിന്റെ ഒടുവിലാണ്. ഒടുവിലത്തെ ആഴ്വാരായ തിരുമങ്കയുടെ ജീവിതകാലം ക്രി. പി. എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ അന്ത്യപാദത്തിലും ഒൻപതാംശതകത്തിന്റെ പ്രഥമപാദത്തിലുമാണെന്ന് എന്ന് തീർച്ചപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ആഴ്വാരന്മാരുടെ ഇടയിൽ അനേകവിധത്തിലുള്ള അപദാനങ്ങൾകൊണ്ടു പ്രഥമഗണനീയനായി കരുതേണ്ടതു ശംകോപനെന്നും പരാങ്കുശനെന്നും വകുളാഭരണനെന്നും ഉള്ള അഭിധാനാന്തരങ്ങളാൽ സുവിദിതനായ നമ്മാഴ്വാരെത്തന്നെയാണ്. അദ്ദേഹം എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നതായി ഊഹിക്കാം. ആഴ്വാരന്മാരുടെ പാട്ടുകൾ എല്ലാംകൂടി സമാഹരിച്ചു നാഥമുനി ക്രി. പി. പത്താംശതകത്തിൽ 'നാലായിരപ്രബന്ധം' എന്ന പേരിൽ ഒരു ഗ്രന്ഥം സംവിധാനം ചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തെ ആദ്യത്തെ വൈഷ്ണവാചാര്യനെന്നു പറയുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പൗത്രനായ ആളവന്താരാണ് രാമാനുജാചാര്യർക്കു മുൻപ് ശ്രീരങ്ഗത്തിൽ ആചാര്യപീഠം അലങ്കരിച്ചിരുന്നത്. രാമാനുജാചാര്യരുടെ കാലത്തിൽ ആ മതത്തിനു തമിഴ്നാട്ടിലും കർണ്ണാടകത്തിലും അത്യധികമായ പ്രചാരവും പ്രഭാവവും സിദ്ധിച്ചു.

16 കലശേഖര ആഴ്വാർ

കലശേഖരൻ ദ്രവ്യവൃതൻ എന്ന ചേരരാജാവിന്റെ പുത്രനായി തിരുവഞ്ചിക്കുളത്തു ജനിച്ചു. മാഘമാസത്തിൽ പുണർതം നക്ഷത്രത്തിലാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അവതാരം. രാജ്യഭാരം ലഭിച്ച സ്വല്പകാലം കഴിഞ്ഞപ്പോൾത്തന്നെ ചോളരേയും പാണ്ഡ്യരേയും ജയിച്ചതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിനു കൊല്ലിക്കാവലൻ എന്ന ചേരരാജാക്കന്മാരുടെ ബിരുദത്തിനു പുറമേ കോഴിക്കോടൻ (കോഴി = ചോളരാജധാനിയായ ഉറയൂർ) കൂടൽ നായകൻ (കൂടൽ = മധുര) എന്ന ബിരുദങ്ങൾകൂടി നേടുവാൻ സാധിച്ചു. പക്ഷെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയം ക്രമേണ വിഷ്ണുഭക്തിയിൽ അധികമധികമായി ലയിച്ചു. ശ്രീരാമനായിരുന്നു കലശേഖരന്റെ ഇഷ്ടദേവത. ഏറെത്താമസിയാതെ തന്റെ പുത്രനിൽ രാജ്യഭാരം അവരോപണം ചെയ്തു ശ്രീരങ്ഗത്തുപോയി വളരെക്കാലം ഭഗവൽസേവയിൽ ഏർപ്പെട്ടു. അവിടെ തന്റെ പുത്രി നീലാദേവിയെ രങ്ഗനാഥസ്വാമിയുടെ കൈകര്യത്തിനായി സമർപ്പിച്ചു. സകലസ്വത്തുകളും ക്ഷേത്രത്തിനായി വിട്ടുകൊടുത്തതിനുശേഷം നമ്മാഴ്വാരുടെ യശസ്സിനാൽ പവിത്രമായ തിരുനെൽവേലി ജില്ലയിലെ ആഴ്വാർ തിരുനഗരിയിലും കുറേ ദിവസം താമസിച്ച് ഒടുവിൽ ആ ജില്ലയിൽ താമ്രവർണ്ണീതീരത്തിൽ രാജഗോപാലസ്വാമിയെ ഭജിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കവേ അറുപത്തേഴാമത്തെ വയസ്സിൽ ദേഹവിയോഗം ചെയ്തു. മന്നാർകോവിലിനടുത്തായി ആഴ്വാർ പരഗതിയെ പ്രാപിച്ച സ്ഥലത്തു കലശേഖര ആഴ്വാർകോവിൽ എന്നൊരു ക്ഷേത്രമുണ്ട്. അതുപണിയിച്ചതു “ശ്രീകലചേകരപ്പെരുമാളെയുകന്തരുളിവിത്തമലൈ മണ്ടലത്തു മുല്ലൈപ്പള്ളി വാചുദേവൻ കേചവൻ” ആണെന്ന് ഒരു ശിലാരേഖയിൽനിന്നറിയുന്നു. ആഴ്വാരുടെ പ്രീതിക്കു പാത്രീഭവിച്ച ഈ വാസുദേവൻ കേശവൻ മുല്ലപ്പള്ളി ഇല്ലത്തെ ഒരു നമ്പൂരിയായിരുന്നിരിക്കണം. കലശേഖരൻ രചിച്ച നൂറ്റഞ്ചു പാട്ടുകൾ പെരുമാൾതിരുമൊഴി എന്ന പേരിൽ നാഥമുനി നാലായിരപ്രബന്ധത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. അതിന് ഒരു പ്രശസ്തിഗാനം നാഥമുനിയുടെ പ്രശിഷ്യനും ആളവന്മാരുടെ ഗുരുവുമായ മണക്കാല് നമ്പി രചിച്ചു. ആഴ്വാരുടെ സംസ്കൃതകൃതിയായ മുകുന്ദമാലയെപ്പറ്റി അന്യത്ര പ്രസ്താവിക്കും. അദ്ദേഹം ഒരു കേരളീയനല്ലായിരുന്നു എന്നും തൃശ്ശിനാപള്ളി ജില്ലയിൽ പെട്ട കരുവൂരായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാജധാനിയെന്നും പറയുന്ന ചില തമിഴ്പ്പണ്ഡിതന്മാരുണ്ട്. അവരുടെ മുഖമുദ്രണത്തിനു പെരുമാൾ തിരുമൊഴിയിലെ ‘പെരുമാൾ’ എന്ന പദം തന്നെ പര്യാപ്തമാണ്. കരുവൂരിൽ രാജ്യഭാരം ചെയ്തിരുന്നു എന്ന് അവർ വാദിക്കുന്നു രാജാക്കന്മാരിൽ ആരേയും ‘പെരുമാൾ’ എന്ന പദംതന്നെ പര്യാപ്തമാണ്. കരുവൂരിൽ രാജ്യഭാരം ചെയ്തിരുന്നു എന്ന് വാദിക്കുന്ന രാജാക്കന്മാരിൽ ആരേയും ‘പെരുമാൾ’ എന്നു പറയാറില്ലെന്ന് അവർ തന്നെ സമ്മതിക്കുന്നതാണല്ലോ. പോരെങ്കിൽ മലമണ്ഡലത്തെ വാസുദേവൻ കേശവൻ തിരുനെൽവേലി ജില്ലയിൽ കലശേഖര ആഴ്വാർ കോവിൽ പണിയിക്കുന്നതിനുള്ള കാരണവും അവർ കണ്ടുപിടിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. കലശേഖരൻ തിരുമങ്കയാട്ട്കാരുടെ സമകാലികനാണെന്നു ചിലർ പറയാറുണ്ട്. സ്വാമിക്കണ്ണപിള്ളയുടെ പക്ഷം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതകാലം ക്രി. പി. 767 മുതൽ 834 വരെയെന്നാണ്. ആ ഗണനനമുക്കു സമ്മതിക്കാം. 817 മുതൽ 17 വർഷമാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാജ്യഭാരകാലം. കലശേഖരന്റെ പിതാവായിരുന്ന ചേരമാൻപെരുമാൾനായനാർ എന്ന മതം ഞാൻ അങ്ഗീകരിക്കുന്നില്ല.

17 പാടൽപെറ്റ കേരളക്ഷേത്രങ്ങൾ

ശൈവർക്കു 274 തിരുപ്പതികൾ (പുണ്യക്ഷേത്രങ്ങൾ) ഉണ്ട്. അവയെപ്പറ്റി അറുപത്തിമൂവരിൽ ഒരാളെങ്കിലും പാടീട്ടുള്ളതുകൊണ്ടാണ് അവയ്ക്ക് ആ പേർ വന്നത്. അവയിൽ ചോളദേശത്തിൽ കാവേരിക്കു തെക്ക് അറുപത്തിമൂന്നും വടക്കു നൂറ്റിരുപത്തേഴും സിംഹളദ്വീപിൽ രണ്ടും പാണ്ഡ്യദേശത്തിൽ പതിന്നാലും കൊങ്ങനാട്ടിൽ ഏഴും നടുനാട്ടിൽ ഇരുപത്തിരണ്ടും തൊണ്ടനാട്ടിൽ മൂപ്പത്തിരണ്ടും തുളുനാട്ടിൽ ഒന്നും വടനാട്ടിൽ (ആര്യാവർത്തത്തിൽ) അഞ്ചും മലനാട്ടിൽ ഒന്നും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. മലനാട്ടിലെ ക്ഷേത്രം സുന്ദരമൂർത്തി പുകഴ്ത്തിയ തിരുവഞ്ചിക്കുളം മാത്രമാണ്. വൈഷ്ണവർക്കു നൂറ്റെട്ടു തിരുപ്പതികളാണുള്ളത്. അവയിൽ ചോളദേശത്തു നാലുതും പാണ്ഡ്യദേശത്തു പതിനേട്ടും നടുനാട്ടിൽ രണ്ടും തൊണ്ടനാട്ടിൽ ഇരുപത്തിരണ്ടും വടനാട്ടിൽ പന്ത്രണ്ടും മലനാട്ടിൽ പതിമൂന്നും ഉൾപ്പെടുന്നു. മലനാട്ടിലെ പതിമൂന്നു പതികൾ തിരുവനന്തപുരം, തിരുവെൺപരിചാരം (തിരുപ്പതിസാരം), തിരുക്കാട്കരൈ (തൃക്കാക്കര), തിരുമൂഴിക്കുളം, തിരുപ്പലിയൂർ, (പുലിയൂർ, ചെങ്ങന്നൂരിനു സമീപം), തിരുച്ചെങ്കൻറൂർ (ചെങ്ങന്നൂർ), തിരുവല്ലവാഴ് (തിരുവല്ല), തിരുവൺവണ്ടൂർ, തിരുവാട്ടാറ് (തിരുവട്ടാറ്), തിരുവാറൻവിളൈ (തിരുവാറന്മുള), തിരുക്കടിത്താനം (തൃക്കൊടിത്താനം), തിരുവിത്തുവക്കോട്ട് (തിരുമുറ്റക്കോട്ട്), തിരുനാവാ എന്നിവയാകുന്നു. ഈ ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ തിരുമുറ്റക്കോട്ടും തിരുനാവായും മലബാറിലും ബാക്കിയുള്ളവ തിരുവിതാംകൂറിലുമാണ് സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്. തിരുമുറ്റക്കോടിനെപ്പറ്റി കലശേഖരനും മറ്റെല്ലാ ക്ഷേത്രങ്ങളേയും പറ്റി നമ്മാഴ്വാരം, തിരുപ്പലിയൂർ, തിരുവല്ല, തിരുനാവാ ഈ മൂന്നു ക്ഷേത്രങ്ങളെപ്പറ്റി അദ്ദേഹത്തിനുപുറമേ തിരുമങ്കയാഴ്വാരം പാടീട്ടുണ്ട്. ഈ ആഴ്വാരന്മാർ പ്രസ്തുത ക്ഷേത്രങ്ങളെപ്പറ്റി ചെയ്തിട്ടുള്ള വർണ്ണനങ്ങൾ അത്യന്തം ഉജ്ജ്വലങ്ങളാണ്. പാടൽപെറ്റ ക്ഷേത്രങ്ങളെല്ലെങ്കിലും ജനാർദ്ദന (വർക്കല) ത്തിനും തിരുവഞ്ചിക്കുളത്തിനും (കലശേഖരപുരം) ദിവ്യക്ഷേത്രങ്ങൾ എന്ന നിലയിൽ ശ്രീവൈഷ്ണവന്മാരുടെയിടയിൽ അഭ്യർഹിതത്വമുണ്ട്. ഈ ക്ഷേത്രങ്ങളിലെല്ലാം ഇന്നും അനേകം ശ്രീവൈഷ്ണവന്മാർ വന്നു സ്വാമിദർശനം ചെയ്തുപോകാറുണ്ട്.

18 പശ്ചാത്തകാലത്തെ ചരിത്രം

ഇത്തരത്തിൽ കേരളവും പാണ്ഡ്യചോളരാജ്യങ്ങളും തമ്മിൽ അവയുടെ പൂർവബന്ധം ക്രി. പി. പതിനൊന്നാം ശതകത്തിന്റെ ആരംഭംവരെ അനുസ്മൃതമായി പുലർത്തിപ്പോന്നിരുന്നു. ചേരരാജാക്കന്മാർക്കു തമിഴ് വ്യവഹാരഭാഷയായിരുന്ന കോയമ്പത്തൂർ, സേലം ഈ പ്രദേശങ്ങളുടേയും ആധിപത്യമുണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ടും മൂവരശരിൽ ഒരു വംശക്കാർ എന്ന നിലയിൽ തങ്ങളുടെ പാരമ്പര്യം പരിപാലിക്കേണ്ടിയിരുന്നതുകൊണ്ടും പാണ്ഡ്യചോളരാജാക്കന്മാരുമായി വൈവാഹികബന്ധം തുടരേണ്ടിവന്നതുകൊണ്ടും അവർക്കു ചെന്തമിഴിലെ ലക്ഷ്യലക്ഷണഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ വൈദുഷ്യം സമ്പാദിക്കേണ്ടത് അത്യാവശ്യകമായിരുന്നു. ആ പരിപാടിക്കു വലിയ ഒരുടവു തട്ടിയതു പ്രഥമരാജേന്ദ്രചോളൻ എന്ന മഹാനായ ചോളചക്രവർത്തി ക്രി. പി. 1018-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു അന്നത്തെ കേരളരാജാവായ ഭാസ്കരരവിവർമ്മനെ ജയിച്ചു കേരളത്തെ പല നാടുവാഴികൾക്കുമായി വിഭജിച്ചു നൽകിയതോടുകൂടിയാണ്. കേരളീയർക്കു മാതൃഭാഷാ വിദ്യാഭ്യാസം ചെന്തമിഴ് വഴിക്കുതന്നെയായിരുന്നു. എങ്കിലും സംവ്യവഹാരഭാഷ അതിൽനിന്നു വളരെ അകന്നിരുന്നതിനാൽ അതിനോടു വലിയ ആഭിമുഖ്യം തോന്നിയിരിക്കുവാൻ ഇടയില്ല. അതുകൊണ്ടാണ് സംഘകാലത്തെ ചേരരാജാക്കന്മാരുടെ അസ്ഥാനകവികളായി നാം പരണർ, കപിലർ മുതലായ വിദേശീയരെ കാണുന്നത്. നായനാരന്മാരുടേയും ആഴ്വാരന്മാരുടേയും കൂട്ടത്തിൽ ഓരോ ചേരരാജാവിനുകൂടി സ്ഥാനം ലഭിച്ചു. എങ്കിലും തേവാരത്തെ അനുസരിച്ചുള്ള ശൈവമതത്തിനോ നാലായിരപ്രബന്ധത്തെ അനുസരിച്ചുള്ള ശ്രീവൈഷ്ണവമതത്തിനോ ഒരു കാലത്തും കേരളത്തിൽ കടന്നുകൂടുവാൻ സാധിച്ചില്ല. കേരളീയരായ നമ്പൂരിമാർ സ്റ്റാർത്തമതാനായായികളായി ശിവനേയും വിഷ്ണുവിനേയും ഒന്നുപോലെ ആരാധിച്ചുവന്നു. അവരുടെ വശവർത്തികളായ മറ്റു ഹിന്ദുക്കളും ആ ആരാധനാക്രമംതന്നെ സ്വീകരിച്ചു. ജൈനമതത്തിനും ബുദ്ധമതത്തിനും കേരളത്തിൽ തമിഴ്നാട്ടിലോ കർണ്ണാടകത്തിലോ ഉണ്ടായിരുന്നതുപോലെയുള്ള പ്രാബല്യം ഒരിക്കലും സിദ്ധിച്ചില്ല. മുൻപ് പ്രസ്താവിച്ച ചില കാവ്യകാരന്മാർക്കു പുറമേ വൃത്തശാസ്ത്രഗ്രന്ഥമായ യാപ്പുരുങ്കലമെഴുതിയ അമൃതസാഗരൻ, അതിനു വ്യാഖ്യാനമെഴുതിയ ഗുണസാഗരൻ നേമിനാഥം, വജ്രനന്ദിമാലൈ അഥവാ വെൺപാപ്പാട്ടിയൽ എന്നീ വ്യാകരണഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ കർത്താവായ ഗുണവീരൻ, നന്തുലിന്റെ നിർമ്മാതാവായ ഭവണന്ദി, ഇവരും ദിവാകരം പിങ്ഗളത്തെ, ചൂഡാമണി ഈ നീലണ്ടുക്കൾ യഥാക്രമം നിർമ്മിച്ച ദിവാകരമുനി, പിങ്ഗളമുനി, മണ്ഡലപുരുഷൻ ഇവരും ജൈനരും, വീരചോഴിയം എന്ന വ്യാകരണം രചിച്ച ബുദ്ധമിത്രൻ ബൗദ്ധനുമായിരുന്നു. കർണ്ണാടകത്തിലെ കവി സാർവഭൗമനായ രാമായണകാരൻ പമ്പന്റെ മതം ജൈനമാണ്. എന്നാൽ തെലുങ്കിനും മലയാളത്തിനും ആ രണ്ടു മതക്കാരിൽ നിന്നു യാതൊരു പോഷണവും ലഭിച്ചില്ല. സംഘകാലത്തിനിപ്പുറം ബുദ്ധമതം കേരളത്തിൽ നിലനിന്നിരുന്നു എന്നു കാണിക്കുന്നതിനു തലശ്ശേരിക്കും കോഴിക്കോടിനും ഇടയ്ക്കു സമുദ്രതീരത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നതും ഇപ്പോൾ കടലെടുത്തുപോയതുമായ ശ്രീമൂലവാസം എന്ന ബൗദ്ധക്ഷേത്രത്തെപറ്റിയുള്ള ചില പ്രസ്താവനകളും അങ്ങുമിങ്ങുംനിന്ന് അപൂർവമായി ലഭിക്കുന്ന ചില ബുദ്ധവിഗ്രഹങ്ങളും മാത്രമേ തെളിവുകളായുള്ളൂ. അതുപോലെ ജൈനമതത്തിന്റെ സ്റ്റാർകങ്ങളായി തെക്കൻതിരുവിതാംകൂറിൽ തിരുച്ചാണപുരത്തും അഥവാ ചിതറാൽ, നാഗരുകോവിൽ ഈ ക്ഷേത്രങ്ങളും, വടക്കൻതിരുവിതാംകൂറിൽ പെരുമ്പാവൂരിൽനിന്ന് എട്ടു മൈൽ അകലെയുള്ള കല്ലിൽ ക്ഷേത്രവുമാണുള്ളത്. അവിടങ്ങളിൽ പോലും വളരെക്കാലമായി ജൈനദേവതകളെ ആരാധിക്കുന്നില്ല. ചുരുക്കത്തിൽ ബൗദ്ധന്മാരെക്കൊണ്ടോ ജൈനന്മാരെക്കൊണ്ടോ കേരളഭാഷാസാഹിത്യത്തിന് ഒരു വിധത്തിലും ഉൽക്കർഷമുണ്ടായിട്ടില്ലെന്ന് ഉറപ്പിച്ചുതന്നെ പറയാവുന്നതാണ്. ബൗദ്ധനോ ജൈനനോ ആയ ഒരൊറ്റ ഗ്രന്ഥകാരൻ കേരളത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നിട്ടില്ല. കൗതുകചിന്താമണി എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പ്രണേതാവായ നാഗാർജ്ജുനൻ ഒരു കേരളീയബൗദ്ധനായിരുന്നു എന്നു സങ്കല്പിക്കുന്നതിനു യാതൊരു സ്ഥാനവുമില്ല. അത്രമാത്രം ദുർബ്ബലങ്ങളായ ഈ രണ്ടു മതങ്ങളേയും നിഷ്കാസനം ചെയ്യുവാൻ തമിഴ്നാട്ടിൽ എന്നപോലെ ശൈവമതമോ ശ്രീവൈഷ്ണവമതമോ കേരളത്തിൽ വിജ്ഞാപിക്കാത്തതിൽ ആശ്ചര്യമില്ലല്ലോ. ചേരവംശത്തിന്റെ അധഃപതനത്തിനു മേൽ ചെന്തമിഴ് പാഠക്രമം ഉടനടി ഇവിടെനിന്നു തിരോഭവിച്ചു എന്നു വിചാരിക്കുവാൻ ന്യായമില്ല. ക്രി. പി. പന്ത്രണ്ടാംശതകത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന ചെന്തമിഴ്കവിചക്രവർത്തിയായ കമ്പർ കേരളത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുകയും തന്റെ രാമായണം പല വിദ്യാലയങ്ങളിൽ പാടിക്കേൾപ്പിക്കുകയും ചെയ്തതായി ഐതിഹ്യമുണ്ട്. കമ്പരുടെ പുരസ്കാരിതാവായ ചടയപ്പന്റെ പുത്രൻ പിള്ളെപ്പുരുമാളെ പ്രശംസിക്കുന്ന രണ്ടു ചെന്തമിഴ്പ്പാട്ടുകൾ തഞ്ചാവൂർ ജില്ലയിൽപ്പെട്ട മുവലൂർ എന്ന ക്ഷേത്രത്തിൽ ശിലയിൽ കൊത്തിവെച്ചിരിക്കുന്നു. ആ രേഖയിൽ 'അഖിലകലാവല്ലഭൻ ചേരമാൻപെരുമാൾ വഞ്ചിമാർത്താണ്ഡൻ' എന്നിങ്ങനെ പ്രണേതാവിന്റെ പേരും കാണുന്നുണ്ട്. പ്രസ്തുത കവി ക്രി. പി. 1157 മുതൽ 1195 വരെ വേണാടുവാണിരുന്ന വീര ഉദയമാർത്താണ്ഡവർമ്മനാണെന്നു ഞാൻ ഊഹിക്കുന്നു. ക്രി. പി. പതിനാലാംശതകത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ ലീലാതിലകം നിർമ്മിച്ച ആചാര്യൻ ചെന്തമിഴിലെ ലക്ഷണഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ആശ്ചര്യജനകമായ അവഗാഹമുണ്ടായിരുന്നു. കുറേക്കാലംകൂടി കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ആ ഭാഷയിൽ യാതൊരു കേരളീയനും ഉപരിപഠനം ചെയ്യാതെയായി. ക്രി. പി. പതിനാറാംശതകത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ അമ്പലപ്പുഴയിൽ താമസിച്ചിരുന്ന മേല്പത്തൂർ നാരായണഭട്ടതിരി വിപ്രകൃഷ്ടനായ തഞ്ചാവൂരിലെ യജ്ഞനാരായണദീക്ഷിതരുമായി വ്യാകരണശാസ്ത്രം സംബന്ധിച്ച് എഴുത്തുകത്തുകൾ നടത്തിയിരുന്നു. എന്നാൽ അമ്പലപ്പുഴയിൽ നിന്ന് അധികം ദൂരമില്ലാത്ത തെങ്കാശിയിൽ രാജ്യാഭാരം ചെയ്തിരുന്ന തന്റെ സമകാലികന്മാരായ വരതുങ്ഗരാമപാണ്ഡ്യനേയോ അതിവീരരാമപാണ്ഡ്യനേയോ പറ്റി അദ്ദേഹത്തിനു യാതൊരുവിവരവും ഉണ്ടായിരുന്നതായി തോന്നുന്നില്ല. വരതുങ്ഗരാമൻ ചെന്തമിഴിൽ ബ്രഹ്മോത്തരഖണ്ഡം, കൊക്കോകം എന്നീ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടേയും, അതിവീരരാമൻ നൈഷധം, കാശിഖണ്ഡം, ലിങ്ഗപുരാണം, കൂർമ്മപുരാണം എന്നീ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടേയും, പ്രണേതാക്കന്മാരായിരുന്നു. ക്രി. പി. 1758 മുതൽ 1798 വരെ തിരുവിതാംകൂർ ഭരിച്ചിരുന്ന കാർത്തിക തിരുനാൾ ധർമ്മരാജാവിന്റെ കാലത്തു തിരുവാടുതുറമാത്തിലെ പണ്ടാരസന്നിധി ആ തിരുമേനിയെ മുഖം കാണിച്ച്—

“മാറിടത്തുലവുപോർ പടൈവഞ്ചി—
 മന്നവ! ചെന്തമിഴ് മയില്പ് യാം;
 കൂറ്റ മുവേന്തർ തിരുമടി തുളക്ക—
 കലവീരനാം നിൻ കലത്തൊരുവൻ
 ആറ്റു ചേർചടൈയാനവൈമുന്നനമ്മൈ—
 യണിചെയ്താൻ; ആരിയപ്പൊതുപ്പെൺ
 ചീറ്റുമെൻറുണർത്തായ് നീയിവൺമതിയായ്
 തിരുമുനി മലയമെതുകമേ”

എന്നൊരു പാട്ടു സമർപ്പിച്ചതായും അതുകേട്ടു സന്തോഷിച്ച് അവിടുന്ന് ആ ശൈവസന്യാസിയെ വേണ്ടവിധത്തിൽ മാനിച്ചതായും ഐതിഹ്യം ഉൽഘോഷിക്കുന്നു. “ശത്രുക്കളുടെ ഇടയിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന വലിയ സൈന്യത്തോടുകൂടിയ വഞ്ചി മഹാരാജാവേ, ഞാൻ ചെന്തമിഴാണ്. മൂവരശരിൽ അഗ്രഗണ്യനായിരുന്ന അവിടുത്തെ ഒരു പൂർവപുരുഷൻ ശ്രീപരമേശ്വരന്റെ സദസ്സിൽവെച്ചു എന്നെ അലങ്കരിച്ചു (ചേരമാൻ പെരുമാൾനായന്മാർ ആദിയുല പാടിയതു കൈലാസത്തിൽവെച്ചാണെന്ന ഐതിഹ്യം ഇവിടെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു). ആര്യം (സംസ്കൃതം) ആകുന്ന പൊതുഭാഷ (വേശ്യയെന്നും) കയർക്കുമെന്നു കരുതിയിട്ടാണ് അവിടുന്ന് ഇപ്പോൾ ഇവളെ മാനിക്കാത്തത്. ആയിക്കൊള്ളട്ടെ; എങ്കിലും എന്റെ മഹർഷി (പിതാവായ അഗസ്ത്യൻ) അങ്ങയുടെ മലയപർവ്വതത്തിലാണല്ലോ വാസം ചെയ്യുന്നത്” എന്നാണ് ഈ പാട്ടിന്റെ അർത്ഥം. അതേ, മലയാളഭാഷയ്ക്കു സംസ്കൃതത്തോടുള്ള ബന്ധം ദുർലഭിക്കുന്നതോടും ചെന്തമിഴുമായുള്ള ബന്ധം ശിഥിലമായി. മലയപർവതത്തിന്റെ വ്യവധാനം, കേരളത്തിലെ ആചാരവ്യത്യാസം, ശീതോഷ്ണസ്ഥിതിഭേദം, ഇവയെല്ലാം മലയാളത്തെ കെട്ടുതമിഴിന്റെ നിലയിൽനൂയർത്തി ഒരു പ്രത്യേകഭാഷയാക്കുന്നതിനു സഹായിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും സംസ്കൃതത്തിന്റെ ഹസ്താവലംബമാണ് അതിനു സർവ്വോപരി ആ സമുൽകർഷം സമ്പാദിച്ചുകൊടുത്തത് എന്നു ഞാൻ ഇതിനു മുൻപിലത്തെ അധ്യായത്തിൽ ഉപപാദിച്ചിട്ടുള്ള വസ്തുതയെ ഈ ഘട്ടത്തിൽ ആവർത്തിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

പിൻകുറിപ്പ്

- സായാഹ്ന പുറത്തിറങ്ങുന്ന ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുവാനായി ഒരിക്കലും ഒരു കമ്പ്യൂട്ടറോ ഡെസ്ക് ടോപ്പ് ആപ്ലിക്കേഷനുകളോ ആവശ്യമില്ല. ആധുനിക മനുഷ്യന്റെ സന്തതസഹചാരിയായ സ്മാർട്ട് ഫോണുകളുടെ സ്ക്രീനിൽ തന്നെ വായിക്കുവാൻ തക്ക രീതിയിലാണ് ഈ പിഡിഎഫുകൾ വിന്യസിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഫോണിന്റെ വീതിക്കു നിജപ്പെടുത്തിയ രീതിയിലാണ് മാർജിനുകൾ ചിട്ടപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്.
- പിഡിഎഫ് പ്രമാണങ്ങൾ വായിക്കുവാനുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ എല്ലാതരം സ്മാർട്ട്ഫോണുകളിലും ഇന്ന് ലഭ്യമാണ്. എന്നിരിക്കിലും സൗജന്യമായി കിട്ടുന്ന അഡോബി അക്രോബാറ്റ് റീഡർ ആണ് ഇവയിൽ ഏറ്റവും മുന്തിയത്. അതുകൊണ്ട് അഡോബി റീഡർ ഇൻസ്റ്റാൾ ചെയ്യുകയും അതിൽ ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുകയും ചെയ്യുക.

ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 1

ഫോൺ പതിപ്പുകളുടെ കണ്ണികൾ

1. ഭാഷ
2. ദ്രാവിഡം
3. മലയാളഭാഷയുടെ ഉൽപത്തി
4. കേരളവും ആര്യസംസ്കാരവും
5. കേരളവും ചെന്തമിഴ് സാഹിത്യവും
6. പാട്ടും മണിപ്രവാളവും
7. സംസ്കൃതസാഹിത്യം
8. സംസ്കൃതസാഹിത്യം (തുടർച്ച)
9. സംസ്കൃതസാഹിത്യം (വീണ്ടും തുടർച്ച)
10. നാടോടിപ്പാട്ടുകൾ I
11. നാടോടിപ്പാട്ടുകൾ II
12. നാടോടിപ്പാട്ടുകൾ III
13. ഭാഷാകൃതികൾ (പദ്യം) I
14. മണിപ്രവാളകൃതികൾ
15. സംസ്കൃതകൃതികൾ
16. ഭാഷാകൃതികൾ – പദ്യം
17. മണിപ്രവാളകൃതികൾ II
18. ലീലാതിലകം
19. ചില ആനുഷങ്ഗിക വിഷയങ്ങൾ

വെബ് പതിപ്പ് കണ്ണികൾ

1. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 1
2. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 2
3. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 3
4. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 4
5. ഉള്ളൂർ: കേരളസാഹിത്യചരിത്രം ഭാഗം 5